

Fåglar
i Närke

2010 nr 2

Stephan W. W. W.

Fåglar i Närke

Årg 33

2010 Nr 2

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning.

Redaktör och layout

Åke Lorin

Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro, tel. 019-24 49 32,
070-326 90 02. E-post: ake.lorin@telia.com

Redaktionsgrupp

Ann-Margret Elmroth, tel. 019-32 01 83,

070-637 15 95 E-post: elmroth@telia.com

Helny Olsson, tel. 019-29 90 03, 070-576 29 81

E-post: helny@telia.com

Marianne Johansson, tel. 019-36 17 75,

070-656 63 69 E-post: marianne-j@telia.com

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening av Sveriges Ornitologiska Förening, SOF.

Medlem i Närkes Ornitologiska Förening blir man genom att sätta in årsavgiften på plusgiro 430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgiften är för vuxen 160 kr, för familjemedlem 40 kr (erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem (13-20 år) 80 kr och barn (1-12 år) 40 kr. Medlem i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer med fyra nummer per år.

NOF:s styrelse

Ordförande

Börje Karlsson, Oskarsvägen 4 B,
702 14 Örebro, tel. 019-12 06 20, 073-059 12 73
E-post: borje.k@gmail.com

Vice ordförande och kassör

Hans Waern, Vilebacken 45, 692 36 Kumla,
tel. 019-58 20 18, 070-492 53 51
E-post: hans@ekonoma.se el. hans.waern@telia.com

Sekreterare

Lena Holm

Alnängsgatan 8, 703 62 Örebro,
tel. 019-33 22 18, 0732-601 601
E-post: holm.lena@gmail.com

Övriga ledamöter

Ann-Margret Elmroth, exkursionsansvarig
Rusthållaregatan 14, 702 83 Örebro,
tel. 019-32 01 83, 070-637 15 95
E-post: elmroth@telia.com

Anders Kronhamn, inventeringsansvarig.
Västra Bangatan 3, 703 54 Örebro.
tel. 019-18 90 12, 070- 551 22 12
E-post: anders_kronhamn@hotmail.com

Ronnie Lindqvist, exkursionsansvarig,
Bertil Waldens gata 6,
702 15 Örebro, tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Andreas Tranderyd, ungdomsansvarig,
Örebro, tel. 073-717 08 52
E-post: andreas.tranderyd@hotmail.com

Suppleanter

Bengt Jalsborn, försäljningsansvarig
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99.
E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Ulf Jorner, programansvarig
Måbärs vägen 11, 703 75 Örebro,
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55.
E-post: ulf.jorner@spray.se

Adressändringar sänds till:

Närkes Ornitologiska Förening
c/o Hans Waern, Box 42, 692 21 Kumla.
E-post: hans@ekonoma.se

NOF:s hemsida: www.nofnet.se

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där du finner information om föreningens verksamhet.

NOF-svarar'n: tel. 019-18 84 19

- frågor till oss om föreningens verksamhet
 - fågelrapporter som ni vill delge oss andra men som ej inrapporterats till rapportsystemet Svalan
- Svararen avlyssnas någon gång per vecka.

Manusstopp
för **Fåglar i Närke 2010 nr3** är
den **15 aug**

Omslag: Bofink. En akvarell av **Staffan Ullström.**

Ordföranden har ordet

Börje Karlsson

Sveriges Ornitologiska Förening hade sitt årsmöte i Falsterbo kursgård vid Höllviken nära Falsterbohalvön 17-18 april med representanter från Sveriges alla ornitologiska föreningar. Från NOF deltog Hans Waern och undertecknad.

Arrangemanget startade redan på fredagen den 16 april med ett särskilt symposium med rubriken Biologisk mångfald – fåglarna visar vägen, med inbjudna föredragshållare. Tre olika teman avhandlades: fåglar och vindkraft, skyddad natur för mångfald (reservatsfrågor) samt miljömål 2020. Samtliga föredrag finns tillgängliga på SOF:s hemsida.

Lördagen inleddes med diskussioner avseende aktiviteter och kampanjer för biologisk mångfald samt vad som företrädesvis genomförs regionalt alternativt centralt. Därefter presenterades fyra goda inspirerande exempel från regionala föreningar vad gäller: fågelskyddsprojekt, värnverksamheter, tjejgrupper och samverkan med media.

Under lördagen presenterades också det av SOF utarbetade förslaget till utformning och genomförande av framtida organisation, som gav upphov till många ganska heta diskussioner.

Arbetsnamnet för den nya organisationen är "Kedjan". Arbetet har genomförts i en grupp med representanter från såväl centralt som regionalt håll och benämnes Kedjagruppen. Grundläggande är att eliminera den oklarhet som idag finns beträffande vad man tillhör när man ansluter till en fågelförening. I den modell som föreslås tillhör man organisatoriskt alla förekommande nivåer oavsett vilken nivå man väljer som huvudsaklig utgångspunkt för medlemskapet. En fråga härvid är vilka tidningar som följer med ett medlemskap i den nya organisationen. Den nya organisationen kommer troligen att bli en starkare naturvårdsorganisation för opinionsbildning och påtryckning på samtliga organisatoriska nivåer. Riksnivån blir starkare genom fler medlemmar och tydligare regional och lokal förankring. På motsvarande sätt får regional och lokal nivå större tyngd inom sina regioner och kommuner genom att vara en del av en större rikstäckande organisation.

Förslag avseende olika typer av medlemskap dis-

kuterades:

Ny medlem utan tidning. (Ex FiN eller VF) Förslagsvis betalas 100 kr varav hälften går till regional förening och hälften till SOF.

Ny medlem. Om medlemmen anmäler sig via regional nivå är avgiften 200 kr (exempel) varav 150 kr går till regional förening (som levererar tidning) och 50 kr till SOF. Vice versa blir det om den nya medlemmen ansluter sig via SOF.

Medlem i antingen SOF eller regional förening. Här blir det 50 kr i höjning av avgiften som går till den nivå som medlemmen inte tidigare varit ansluten till.

Medlem i SOF och regional förening. Ingen skillnad för medlemmen.

Observera att de belopp som angivits ovan enbart är exempel och att medlemsavgiften för regional och lokal nivå fastställs av respektive förening. För att kunna administrera ovanstående krävs ett centralt medlemsregister. En möjlig framtida vinst med förslaget är också att administrativt arbete kan rationaliseras. Det kan avse hemsidor, tidningar, distribution, ekonomi, m.m. Däremot har gruppen inte tänkt sig att integrera de olika föreningarnas ekonomier.

Organisationsförslaget finns tillgängligt på SOF:s hemsida och det kommer också att gå på remiss till de regionala och lokala föreningarna. Observera att anslutningen till Kedjan är frivillig.

Införande av Kedjan, som det beskrivits ovan kräver stadgeändringar. Förslag till nya stadgar för SOF har framtagits som i korthet innebär:

- De tre nivåerna riksförening, regional förening och lokal förening definieras.
- Möjlighet till integrerat medlemskap beskrivs.
- Representativ demokrati införs.
- Närvaro-, yttrande-, förslags och motionsrätt regleras.

Stadgeändringarna beslutades, men för att de ska gälla krävs även beslut vid nästa årsmöte. Om vi i NOF beslutar att ansluta oss till den nya organisationen måste även vi ändra våra stadgar och besluta om dem vid årsmötet 2011 och 2012. ◀

Fågelrapport för Närke 2009

Närkes regionala rapportkommitté: Peter Gustafson (mindre sångsvan - stor-skrake samt fjällpipare - myrsnäppa), Andreas Sandberg (rapphöna - kornknarr), Johan Åhlén (bredstjärtad labb - dubbeltrast), Anders Kronhamn (prärielöpare - smalnäbbad simsnäppa samt gräshoppsångare - sävsparv) och Lage Johnson (rapportmottagare och arkivarie).

Ett i sanning och på många sätt omvälvande fågelår har passerat i Svealands minsta landskap och nu har du börjat läsa sammanfattningen av detta ur den regionala rapportkommitténs synvinkel. Vi har denna gång fått sätta tänderna i 72599 inrapporterade rader till Svalan och dessa har gjorts av inte mindre än 751 olika rapportörer och avsett 242 olika arter. Detta skall jämföras med 2008 års 62158 rader av 471 rapportörer och 242 arter. Samtliga dessa siffror inger på sina sätt respekt för landskapet trots dess begränsade yta.

Den enskilt största anledningen till det stora antalet rapportörer var höstens formidabla orgie i nya arter för landskapet, inte mindre än fyra till antalet, under två veckor i månadsskiftet september-oktober som gjorde att många vallfärdade till och kryssade i Närke. Man kan naturligtvis undra vad vi hållit på med tidigare år och hur stor potentialen att hitta sällsynta fåglar i landskapet egentligen är? Trots dessa nya upptäckter slutade artlistan på samma slutsumma som föregående år vilket tyder på ett ändå ganska magert år i landskapet.

Som vanligt har vi efter bästa förmåga försökt att kontrollera och kvalitetssäkra alla de observationer som gjorts och rapporterats in till Svalan vilket i alla fall och lägen sannerligen inte är det lättaste. Vad är rätt och vad är fel? Vad är sannolikt och vad är inte sannolikt? Möjligt eller inte möjligt? Frågor som ställs när det gäller denna form av hobby som i förlängningen förhoppningsvis skall gynna både forskning och vetenskap. Vi vill på intet sätt göra avbön från de beslut vi tagit men samtidigt be om ursäkt för de eventuellt ömma tår vi trampat på.

Vi har i denna rapport i större utsträckning tagit upp fenologiobsar av flyttande arter för att kartlägga i text och rapportering när första respektive sista observationerna av respektive art normalt sett brukar göras. En del arter kommer konsekvent tidigare och tidigare medan andra fortfarande går att ställa klockan efter. En del arter stannar längre el-

ler övervintrar i större utsträckning nu än tidigare år. Så i rent informations- och utbildningssyfte kommer dessa uppgifter hädanefter att ingå i årsrapporten.

I fortsättningen kommer vi dessutom att behandla de observationer vi vill ha in skriftliga rapporter på annorlunda. Tidigare år har ju samtliga observationer som lagts in med automatik markerats med rapportkrav vilket har inneburit att upptäckaren som rimligen borde skriva rapporten försvinner i horden av medobservatörer och senare rapportörer. Från och med 2010 års rapportering kommer vi därför att manuellt gå in och markera upptäckarens inlagda observation med rapportkravet. De arter som då dyker upp på era respektive skuldlister är bara sådana ni själva är upptäckare av. Gå in och kolla listan med jämna mellanrum och skriv gärna rapporten så snart efter upptäckten som möjligt.

Under året gick flera namnkunniga ornitologer ur tiden i landskapet och vi hedrar med denna rapport och genom att fortsätta skåda i deras anda minnena av Sven-Åke Josefsson, Lars Storm och Ola Åhlén. Äras de som äras bör och vi önskar härmed:

Trevlig läsning!

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Antalsmässigt fåtaligare rapporterad än tidigare år. Självfallet står norra delen av Tysslingen för merparten av observationerna

Vår: 3 ex Norra Tysslingen 11.3-24.3 (Ola Åhlén, Olle Liljedahl m.fl.). 1 ex Rynningeviken 18.3 (Leif Sandgren). 4 ex Tysslingen 21.3 (Magnus Friberg). 2 ex Oset 21.3 (Kjell Brandin). 5 ex Bärsta, Kvismaren 21.3 (Ola Strand m.fl.). 2 ex Bärsta, Kvismaren 22.3 (Kent Larsson m.fl.). 1 ad Norra Tysslingen 25.3 (Nils Eriksson). 2 ex Norra Tysslingen 28.3. 3 ex Norra Tysslingen 29.3. 2 ex 30.3 (Ola Åhlén, Helny Olsson m.fl.). 1 ex Löten, Kvismaren 29.3 (Anne-Marie & Henry Johansson). 2 ex str Åslaholmen, Kvismaren 3.4 (Magnus Friberg). 1 ex Norra Tysslingen 1.4-2.4 samt 6.4 (Ola Åhlén, Karl-Ola Karlsten m.fl.).
Höst: 2 ex Tysslingen 23.10 (Gigi Sahlstrand)

Forts. på sid 4

Din insats behövs i Atlasinventeringen

NOF påbörjade 1996 en atlasinventering av Närke med långsiktigt mål att upprätta en fågelfauna över Närke som visar var våra fåglar häckar. Förhoppningen var att det skådartäta landskapet snabbt skulle kunna inventeras. Den har grusats en aning då fram till i dag endast hälften av rutorna har inventerats nöjaktigt. NOF har dock beslutat att fortsätta atlasinventeringen under åren 2010-2013 för att få en bättre täckning av vårt fågelrika landskap. Därför krävs det att fler skådare tar sig an atlasrutor och rapporterar häckande arter. För att stödja arbetet erbjuder Länsstyrelsen en milersättning för bilresor på maximalt 1200 kr för dig som i år åtar dig att vara ansvarig för en atlasruta. För att se vilka rutor som är uppbokade och vilka arter som rapporterats i de olika rutorna går du in på *Dagens fågel* i Svalan och under rubriken "Atlasinventeringar" i vänsterkolumnen klickar du på "Närke". Klicka sedan på en ruta så kan du se om rutan är bokad av någon. Här hittar du också lista med funna häckande arter och häckningskriterier.

Även om du inte känner dig mogen att åta dig administrationen av en atlasruta kan du ändå bidra till inventeringen genom att i fågelrapporteringsystemet Svalan på Internet **alltid** ange häckningskriteriet som finns som valmöjlighet och är relevant för dina observationer. Alla möjliga, troliga och sannolika häckningar är av intresse att rapportera i hela landskapet, även av mycket allmänna fågelarter. Skälet är att vanliga arter som lövsångare vanligen inte ens rapporteras av besökare varför en inventerare måste höra den för att ens nå lägsta häckningskriterium. För den tålmodige är det enkelt att nå högre kriterier, nämligen genom att observera pågående bobyggande och framför allt genom att upptäcka färdigt bo med ungar. Hjälp oss att förbättra kvantiteten av observationer genom att **rapportera allt** från rutor med få rapporter och kvaliteten på inventeringen genom att **rapportera** de fynd du gör med **högre häckningskriterier** än som redovisats från rutor du besökt. Även om en ruta till synes är väl inventerad kan vanliga arter ha gått inventeraren förbi. Använder du inte Internet så är vi tacksamma för muntliga tips till personer nedan.

Till arbetsgruppen Anders Kronhamn och Ronnie Lindqvist har nu även Michael Andersson slutit sig. Michael kommer framför allt att jobba för att värva fler inventerare. Ronnie agerar som stödande för dig som behöver hjälp med Svalan eller i fält. Framåt vintern kommer arbetsgruppen att kalla alla deltagande inventerare till ett atlatmöte, där vi ska dryfta frågor kring inventeringen och fundera över hur vi tillsammans når i mål.

Du som vill prova på innan du hoppar på inventeringen, eller du som redan bestämt att du vill delta, men är osäker på hur du gör: Kontakta Ronnie eller Michael så ordnar vi en dag där vi inventerar tillsammans. Vi kan kalla det "inventeringsläger för en dag" med dig och kanske någon mer som är intresserad.

För att åta dig en atlasruta kontaktar du Anders eller Ronnie. Frågor om Svalan ställs till Ronnie.

Kontaktuppgifter: Anders: anders_kronhamn@hotmail.com, mbt: 070-551 22 12; Ronnie: lindqvist_ronnie@hotmail.com, mbt: 070-262 14 17; Michael: primus@telia.com, mbt: 073-05 23 675.

Osetbron nu invigd

Osetbron invigdes den 6 maj genom att Lotta Paulsson-Sörman och Lars Johansson hjälptes åt att klippa bandet. Här väntar gästerna på att klaffen skall öppnas för fartyget Gustaf Lagerbjelke. Foto: Åke Lorin.

Forts. från sid 2

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Den inte helt obekanta svanrasten inträffade helt planerligt vid norra Tysslingen detta år också. 10.3 blev första dag med tresiffrigt antal. Fram till 20.3 smög antalet sakta uppåt. Den 21.3 kom årets boom och fram till 2.4 var det riktigt mycket svanar på plats. Årets högsta notering gjordes på samma datum som 2008, nämligen den 24.3. 2009 räknades hela 4184 ex in denna dag. Höstrasten blev i år dock högst blygsam

Vår: Högsta noteringar vid Tysslingen enligt följande: 21.3 2342 ex. 24.3 4184 ex. 28.3 3667 ex. 29.3 3900 ex. 1.4 3721 ex. 2.4 2552 ex (Ola Åhlén, Helny Olsson m.fl.).

Häckningar: Par på bo eller med ungar konstaterades säkert på 15 platser. Ytterligare tre troliga gör att antalet stannar på 18 vilket är samma resultat som 2008. En titt bakåt i Svalanmaterialet ger en fingervisning om att Närkes totala sångsvanspopulation torde ligga på cirka 30 par.

Höst: Höstens toppnotering blev 409 ex Vibysjön 1.11 (Tage Carlsson, Bengt Jalsborn).

Sädgås *Anser fabalis*

Första året på länge utan januarifynd av sädgås. Normal ankomst i slutet av februari blev det i stället. Däremot fanns rätt stora flockar kvar så långt som till mitten av december. Arten är förstås ymnigt rapporterad. Endast några höga summor redovisas.

Vår: Maxantal vid Kvismaren blev 11200 ex 22.3 (Patrik Rhönnsstad)

Höst: Maxantal vid Kvismaren blev 19900 ex 8.10 (Leif Sildén, Ola Strand). 19700 ex 27.10 (Ola Strand). 4765 ex sågs vid morgonuppflog vid Bondevrak, Segersjö 28.10 (Lage Johnson).

Vinter: 500 ex trotsade i det längsta vintern vid södra Tysslingen 16.12 (Kent Halttunen). 9 ex fanns kvar den 19.12 på samma plats. Sedan drogs gardinen ned.

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Svår nöt att knäcka är rapporteringen av tundrasädgås. På Svalan finns 8st rapporter av rasen varav endast 2st blir godkända. Höstens fågel var ringmärkt i forna Östtyskland som tundrasädgås år 2008. Ribban ligger tyvärr olika högt i landet vad som gäller för ett godkännande. Rasen förekommer

troligen betydligt vanligare hos oss än vad rapporteringen ger vid handen. Dock är variationen hos den vanliga fabalisrasen stor så vi har lagt ribban högt i Närke, och kräver god beskrivning av dräkt, storlek och näbb. Den senare skall både ha rätt form och färg.

Vår: 2 ex Torsta, Kvismaren 10.4 (Jonas Melin).

Höst: 1 ex Rysjön, Kvismaren 11.10 (Johan Åhlén).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Normalt uppträdande antalsmässigt. Årets maxantal redovisas nedan. Samtliga är från Kvismarområdet. Dock rastar rätt stora antal även i området kring Tysslingen

Vår: 155 ex Kvismaren 22.3 (Patrik Rhönnsstad). 190 ex Nynäs, Kvismaren 2.4 (Lage Johnson).

Höst: 250 ex Kvismaren 27.10 (Ola Strand). 200 ex Bärsta, Kvismaren 1.11 (Leif Carlsson). 300 ex Husön, Kvismaren 21.11 (Anders Carlberg).

Bläsgås *Anser albifrons*

Uppträder fortsatt sparsamt i flockarna med sädgäss. Dock med några enstaka toppar under våren. Ett fåtal försökte hårda ut vintern i det längsta. Men det slutade som så många gånger förr när kung Bore använde storsläggan. Högsta rastnoteringar syns nedan.

Vår: 50 ex Hammarmaden, Kvismaren 18.4 (Daniel Andersson). 100 ex Gymninge, Tysslingen 28.4 (Toni Berglund).

Höst: 12 ex Kvismaren 29.10 (Ola Strand). 12 ex Sankängen, Vibysjön 1.11 (Tage Carlsson, Bengt Jarlsborn).

Vinter: 5 ex Södra Tysslingen 12.12 (Michael Löfroth).

Fjällgås *Anser erythropus*

Ett rejält underbetyg blir facit för fjällgåsen i landskapet under 2009. Endast noterad med ett exemplar vardera under vår- respektive höststräcket. Inga färgmärkningar noterades på någon av fåglarna. Lite mystiskt med höstgåsen som var så trogen de vitkindade gässen. Ursprung?

Vår: Under vårsträcket endast noterad vid norra Tysslingen där 1 ex sågs kort den 31.3 (Ola Åhlén, Olle Liljedahl m.fl.).

Höst: En adult ensam fjällgås blev rejält granskad under hösten. Den vägrade att vika från de vitkindades sidor och blev Kvismaren trogen i drygt sju veckor. Upptäcktes på kvällen 6.9 vid Hammarmaden (Anders Jacobsson, Anders Karlsson) och sågs sista gången den 28.10 vid Västra rakan (Stickan Hallemark).

Snögås *Anser caerulescens*

En liten miniexplosion av rapporter noteras för denna hopplöst klamrande art.

Vår: 1 ex noterades vid tre tillfällen vid Reningsdammen i Vretstorp mellan 10-20.3 (Tage Carlsson, Hans Waern m.fl.). 5

trio tryck

Tel. 019-20 74 30 • Box 1504 • 701 15 Örebro
www.triotryck.se • triotryck@triotryck.se

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

ex passerade kvickt Kälkesta vid Fjögsta 12.3 (Leif Bertilsson).
Höst: 1 ex sträckte mot S på hög höjd 11.10 Boglundsängen, Örebro (Joakim Johansson).

Prutgås *Branta bernicla*

I år blev väderbetingelserna sådana att en del av prutgåssträcket blev synligt över landskapet. Lågt i tak gjorde att en hel del obsar gjordes mellan 17.10-31.10. Arten är så pass fåtalig att alla observationer redovisas.

Vår: 1 ex Norra Tysslingen 10.3-11.3 (Ola Åhlén. Bengt Jalsborn m.fl.).

Höst: 8 ex str S Rynningeviken 17.10 (Ola Erlandsson m.fl.). 62 ex str S Oset 24.10 (Owe Persson). 9 ex Rynningeviken 25.10 (Kevin Ward, Isak Wahlström). 60 ex str Storhjälmaren 25.10 (Leif Sildén). 70 ex str SV Odensbacken 25.10 (Johan Åhlén). 60 ex str S Hammar Kvismaren (Roland Thuvander). 75 ex str Bondevrak, Segersjö 26.10 (Lage Johnson). 30 ex str S Arvaby 26.10 (Helny Olsson). 35 ex str SV Kvismaren 27.10 (Ola Strand). 1 ex Rynningeviken och Oset 27.10-28.10 (Kurt Johansson, Anders Eng). Ett obestämt antal passerade högljutt ett mörkt Sköllesta 27.10 (Magnus Friberg). 1 ex Lappe, Storhjälmaren 31.10 (Anders Jacobsson, Ulf Mönerud).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Vitkindade gåsen fortsätter sitt segertåg likt många övriga gåsarter. Häckning är konstaterad från fyra lokaler i landskapet vilket känns i tunnaste laget. Hur stor är egentligen populationen i norra Vättern? Höstrasten i Kvismaren når nya toppsiffror och du kan följa de högsta dagssummorna nedan. Arten är i övrigt rapporterad ymnigt mellan 17.3-20.11.

Vår: Årets första var 2 ex som rastade vid Segersjö 17.3 (Lage Johnson).

Häckning: 5 par med vardera 2 pull rapporteras från Oset 1.7 (Rune Eriksson, Olle Liljedahl). 5-6 par hävdade revir vid Silvernäset, Norra Vättern 29.5 (Leif Sildén). 1 par med 4 pull Harge uddar, Vättern 28.6 (Per Wedholm). 1 par med 4 pull Svennevadsviken, Sottern 21.6 (Arne Holmer) samt 1 par med 4 pull Gäddviken, Värigen 22.6 (Jan-Olov Ragnarsson).

Höst: 125 ex Hammarmaden, Kvismaren 6.9 (Andreas Sandberg). Det är den första tresiffriga rapporten för hösten. 349 ex Hammarmaden, Kvismaren 16.9 (Jan & Nina Rees). 835 ex Hammarmaden, Kvismaren 26.9 (Magnus Friberg). 848 ex i Kvismarområdet 2.10 (Leif Sildén, Ola Strand). 750 ex Västra Rakan & Rysjön, Kvismaren 11.10 (Johan Åhlén). 1400 ex i Kvismarområdet 27.10 (Ola Strand). 28.10 är den sista dagen med höga antal i området. Senare sågs bara enstaka ex och året avslutades med 1 ex Husön, Kvismaren 20.11 (Björn Wennberg).

Gravand *Tadorna tadorna*

Fortsatt uppträdande som ger årskryssaren grönt ljus. Dock så fåtalig att alla observationer redovisas.

Vår: 1 ex Vibysjön och Reningsdammen, Vretstorp 18.3-25.3

(Tage Carlsson, Sven-Åke Josefsson m.fl.). 2 ex Rysjön, Kvismaren 17.4 (Anders Karlsson, Johan Åhlén m.fl.). 1 par Södra Tysslingen 21.4 (Ola Åhlén, Hans Waern). 1 hane Rysjön, Kvismaren 23.4 (Anders Karlsson m.fl.). 1 hane Harge uddar, Vättern 25.4 (Per Wedholm) och eventuellt samma ex Klåvudden, Vättern 26.4 (Hans Waern, Nils-Erik Ström).

Sommar: 1 ex Hammarmaden, Kvismaren 27.6-29.6 (Per Lif, Lars Karlsson m.fl.).

Höst: 1 1k Rysjön, Kvismaren 25.8 (Sten & Monica Ljungars).

Bläsand *Anas penelope*

Bläsanden förekommer i rätt biotop talrikt under sträckperioderna under vår och höst. Rastande flockar på upp till 200 ex är inte helt ovanligt. Arten ses även fåtligt under häckperioden. Dock finns inga riktigt heta häckningsindici. Några siffror sticker ut i år.

Höst: 400 ex Rysjön, Kvismaren 5.9 (Jan Sondell). 400 ex på samma plats 27.9 och 29.9 (Bo Runesson, Åke Pettersson). Dessutom 505 ex str S Venastugan, Rynningeviken 13.9 (Ola Erlandsson, Leif Eckmann).

Snatterand *Anas strepera*

Inga större förändringar kan noteras för arten i landskapet. Artens framfart de senaste tjugo åren kan betecknas som en liten framgångssaga. Från ett mindre antal par i Fågelsjön, Kvismaren 1976 är arten idag vitt spridd i landskapet och inget ögonbryn höjs över att se denna i all sin enkelhet vackra and. I år är ungkullar endast noterade från Kvismaren och Oset. Under häckningstid även noterad vid Rynningeviken, Tysslingen, Domarkäret, Västkärr, Vibysjön, Boglundsängen, Yxviken samt Segersjö dammar. Dessutom från ett par vikar på Storhjälmaren.

Noterbart: 2.9 och 5.9 210 ex Rysjön, Kvismaren (Åke Pettersson). På samma plats även 290 ex 27.9 (Peter Gustafson), 240 ex 9.10 (Börje Broström) samt 206 ex 1.11 (Seppo Lepälampi). Årets högsta notering blev lite överraskande 330 ex Rynningeviken 7.10 (Leif Sandgren).

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

För tredje året i följd gästades Kvismaren och företrädesvis dellokalen Lötén med besök av amerikansk kricka. Årets krickgubbe hade mer bråttom och sågs endast i tre dagar. Kan jämföras med 2008 års exemplar som stannade hela tio dagar.
1 fynd: 1 hane Lötén, Kvismaren 4.4-6.4 (*Bernt Bergström, Ove Pettersson m.fl.).

Stjärtand *Anas acuta*

Ett fåtal rapporter om en ensam hane i Nyängen,

Skedänder. Foto: Per Wedholm

Kvismaren, under häckningstid talar möjligen för en häckning i området. Någon kull observerades dock inte. Två vinterfynd. Ett nytt och en kvar från 2008 skämmer inte för sig. Annars normalt rapporterad med några högre antal som redovisas nedan.

Vår: 70 ex sträckte norr vid Klåvudden, Vättern 25.4 (Erik Törnvall, Kent Larsson).

Höst: 80 ex rastade i Rysjön, Kvismaren 5.9 samt 26.9 (Per Karlsson Linderum)

Vinter: 1 hona fanns kvar från 2008 och genomförde en lyckad övervintring vid Reningsverksdammen, Kumla 1.1-1.3 (Håkan Persson, Gustav Wändell m.fl.). Ytterligare 1 hona sågs tillfälligt vid Odensbacken 1.1-3.1 (Andreas Sandberg m.fl.).

Årta *Anas querquedula*

Noterad med fortsatt låga antal vid våra slättsjöar. Efter 10 maj endast sedd vid Kvismaren. Oset, Rynningeviken, Boglundsängen och Segersjö dammar. Tveksamt om arten når tvåsiffriga häcksiffror i landskapet.

Häckning: 1 hona med 6 pull Almbyängen, Oset 15.7 (Olle Liljedahl, Ingvar Gustavsson m.fl.).

Skedand *Anas clypeata*

Under häckningstid rapporterad från flera dellokaler i Kvismaren, Oset, Rynningeviken, Boglundsängen och Domarkärret. Endast en kull med ungar har noterats. Antalet rastare i Kvismaren var också lägre under hösten än vi har vant oss vid de senaste åren. Högsta dagssummor redovisas nedan. Beräknat häckningsbestånd ansågs för fem år sedan ligga på 25-30 par. Med årets rapporter i ryggen får man nog anse numerären vara vikande.

Häckning: 2 pull Oset 6.7 (Owe Persson).

Höst: 60 ex Rysjön, Kvismaren, 15.9 (Jan Rees). 60 ex på samma plats 9.10 (Börje Broström m.fl.)

Brunand *Aythya ferina*

Vinterfynd av brunand är direkt sällsynta men en sådan rapport finns 2009. Kullar endast rapporterade från Oset. Rysjön, Kvismaren, hyser fåglar under häckningstid och brukar vara en klassisk häcklokal dock utan synbart resultat i år. Enstaka rapporter finns också från Västkrä, Hargedammarna, Rynningevik-

en och Tysslingen under häckningstid.

Häckning: 2 kullar med 5, resp. 6 pull Oset 30.5-16.6 (Owe Persson, Åke Pettersson m.fl.).

Vinter: 2 honf Hjälmarsholm, Segersjö 13.12 (Ola Strand).

Bergand *Aythya marila*

Tillbaka till mer normal förekomst jämfört med förra årets bottennapp. Arten är tillräckligt fåtalig för att samtliga rapporter skall redovisas. **Vår:** 2 honor Klåvudden, Vättern, 25.4 (Erik Törnvall, Kent Larsson). 1 par Klåvudden, Vättern, 30.4 (Benny Fredriksson). 2 par str N Nydalen, Vättern, 1.5 (Ove Pettersson, Lars Karlsson). 4 ex rastade vid Klåvudden, Vättern, 17.5 (Anders Fransson). 3 hanar och 1 hona Boglundsängen, Örebro, 19.5 (Håkan Johansson, Stig Ehreth).

Höst: 5 honor Oset 10.10 (Peter Gustafson, Bernt Bergström m.fl.). 2 honf Oset 11.10 (Ove Pettersson m.fl.) och 1 honf Oset 12.10 (Magnus Friberg). 3 honf Rysjön, Kvismaren, 13.10 (Anders Karlsson). Troligen valde en av dessa ex att stanna på platsen 14-17.10 (Per Wedholm, Kent Larsson m.fl.). 2 honf Rynningeviken 17.10 (Lennart Eriksson). 1 ex fanns på samma plats 18.10 (Leif Löfström m.fl.). 1 honf Hampetorp 25.10 (Johan Åhlén). Hela 16 ex rastade vid Oset 30.10 (Owe Persson). 5 honf Rynningeviken 14.11 (Ann-Margret Elmroth, Kerstin Signal m.fl.). Årets sista observation blev 2 ex vid Svennevad, Sottern 15.11 (Per Karlsson Linderum).

Ejder *Somateria mollissima*

I år endast noterad under vårsträcket vilket ändå är tämligen normalt. Årets högstanotering kommer inte från Vättern utan från Skagern. Spännande med en utmanare till Klåvudden! Totalt sågs vid Vättern ca 56 ex under 14 observationsdagar. Detta under tiden 10.4-21.5.

Vår: Högsta noteringar blev 20 ex Klåvudden, Vättern, 2.5 (Kent Larsson m.fl.) och 33 ex. 14 hanar och 19 honor Däldenäs, Skagern, 3.5 (Sören Hedberg).

Alfågel *Clangula hyemalis*

Totalt endast tre fynd under året. Samtliga på våren och från Vättern. I sanning ett mycket magert resultat.

Vår: 4 hanar och 1 hona Silvernäset, Vättern, 28.4 (Ola Strand). 1 hane Klåvudden, Vättern, 4.5 (Nils-Erik Ström) samt slutligen 1 hane 19.5 (Lage Johnson, Peter Gustafson).

Sjöorre *Melanitta nigra*

Vid norra Vättern sågs under vårsträcket uppskattningsvis 1099 ex mellan 19.4-26.5. Detta på 21 observationsdagar. Antalet är något under genomsnittet för de senaste åren. Två rena sommarfynd finns också från året vilket är direkt ovanligt. En senare företeelse är också att antalet höstrastare tycks öka. Detta år var observationerna så många att endast de högsta antalen redovisas.

Vår: Högsta dagssumma blev 200 ex som rastade på kvällen vid Klåvudden, Vättern, 30.4 (Benny Fredriksson).

Sommar: 3 ex Storhjälmaren 19.7 (Ola Strand, Leif Sildén). 2 ex som får förmodas vara delar av ovanstående obs sågs vid Dimbobaden, Storhjälmaren, 19.7 (Magnus Friberg).

Höst: 11 ex Storhjälmaren 10.10 (Ola Strand). 15 honf Oset 12.10 (Stickan Hallemark m.fl.). 13 ex Oset 30.10 (Owe Persson). 12 ex Oset 18.11 (Owe Persson). Samt slutligen 21 ex Storhjälmaren 29.11 (Leif Sildén).

Vinter: 1 ex Gaddviken, Väringen, (Jan-Olov Ragnarsson). 3 ex Låppe, Storhjälmaren, (Per Karlsson Linderum).

Svärta *Melanitta fusca*

Inte heller 2009 blev något toppår när det gäller vårsträcket vid norra Vättern. Cirka 478 ex noterades under 19 observationsdagar vilket är ett något lägre antal än normalt. Även i år finns ett antal vinterfynd samt stationära fåglar under hösten. Båda dessa företeelser är ovanliga i landskapet.

Vår: Högsta dagsnotering blev 164 ex Klåvudden, Vättern, 1.5 (Benny Fredriksson).

Höst: 4 ex Rynningeviken 11.10 (Lennart Eriksson, Bernt Bergström m.fl.). 1 hane Rysjön, Kvismaren, 22.10 (Björn Wennberg). 2 ex Oset 24.10-7.11 (Åke Pettersson, Owe Persson m.fl.). 7 ex Klåvudden, Vättern, 13.11 (Nils-Erik Ström). 2 hanar Ässön 13.11 (Stickan Hallemark).

Vinter: 7 ex Dimbobaden, Storhjälmaren, 6.12 (Per Karlsson Linderum). 1 ex Oset 12.12 (Anders Eng, Owe Pettersson). 11 ex Tjugholmen, Storhjälmaren, 13.12 (Leif Sildén).

Salskrake *Mergus albellus*

Normalt uppträdande under sträckperioderna. Saknas dock helt mellan 27.4-19.9 vilket får anses ovanligt. Ej heller observerad under januari och februari vilket är mer normalt. Några höga antal redovisas nedan samt ett antal decemberfynd.

Höst: 137 ex Yxnäsa udde, Storhjälmaren, 18.10 (Gunnar Nilsson, Rune Eriksson m.fl.). Minst 100 ex Ässöbron 28.10 (Stickan Hallemark). 110 ex Yxnäsa udde, Storhjälmaren 1.11 (Ove Pettersson, Lars Karlsson). 130 ex Hästhagsviken, Storhjälmaren 7.11 (Leif Sildén).

Vinter: 1 hane Rynningeviken 11.12 (Gunnar Nilsson). 27 ex Ässöbron 11.12 (Ola Strand). 5 ex Göksholm 17.12 (Anders Karlsson).

Storskrake *Mergus merganser*

Årligen finns under senhösten tusenhövdade flockar på framför allt Storhjälmaren. De största flockarna redovisas nedan.

Höst: 1000 ex Katrinelund 19.11 (Anders Karlsson). 2000 ex Storhjälmaren 29.11 (Leif Sildén). 2500 ex Katrinelund (Anders Karlsson). 4500 ex Storhjälmaren 13.12 (Leif Sildén).

Rapphöna *Perdix perdix*

Jämfört med tidigare år på 2000-talet var det större spridning på årets observationer. Det sågs rapphöns på tretton lokaler fördelat i ett band från Segersjö i öster till Vintrosa i väster. Observationerna utspridda under hela året.

Noterbart: 12 ex Gymninge, Tysslingen 14.2-17.3 (Sune Johansson m.fl.). 3 1K Ullavi, Sköllersta 11.7 (Magnus Friberg). 10 ex Hardemo 14.9 (Rolf Hagström). 17 ex Usta, Odensbacken 19-31.12 (Lage Johnson m.fl.)

Storskrakhona med ungar. Foto: Jan-Olov Ragnarsson

Vaktel *Coturnix coturnix*

Säsongen inleddes med en spelande fågel 25.5 och avslutades med en höstobservation 6.9. Däremellan noterades ca fyrtio spelande individer, vilket innebär ett medelår. Det var god spridning på observationerna, inte många områden med fålt lämnades obesökta av vaktlarna. I vanlig ordning noterades flest vaktlar i Kvismareområdet.

Noterbart: 1 spel. Segersjö dammar 25.5 (Lage Johnson). 1 ex spel. Västra rakan, Kvismaren 6.9 (Håkan Persson).

Smålom *Gavia stellata*

Antalet häckningar går inte att bilda sig någon uppfattning om då det bara finns fyra observationer med häckningskriterier.

Noterbart: 1 ex rast Vårbo, Skagern Nrk, 2.4 (Mårten Persson). 1 ex Venamaden, Rynningeviken 29.9 (Lennart Eriksson). 1 ex Hjälmaren Nrk, 29.11 (Leif Sildén).

Storlom *Gavia arctica*

Fenologin för hösten blir lite sned då det fanns öppet vatten så länge. Fågeln vid Dimbobaden utgör det fjärde registrerade vinterfyndet.

Noterbart: 4 ex Nydalen, Harge, 1.4 (Ola Strand). 1 ad Hjälmaren Nrk, 1.11 (Ola Strand). 1 ex Vårbo, Skagern Nrk, 15.11 (Leif Eckmann, Christian Allén).

Vinter: 1 ex Dimbobaden 12.12 (Anders Jacobsson).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Kumla reningsverksdammar är för tillfället vår bästa vinterlokal för övervintrande våtmarksarter. De två senaste vintrarna har det övervintrat smådoppingar på lokalen. Sommaren bjöd på åtta häckningar på sex lokaler med tjugo ungar som resulterat. Utöver dessa noterades ett par spelande fåglar.

Vinter: 2 ex Reningsverksdammen, Kumla 1.1-31.3 (Håkan Persson m.fl.) 2 ex Reningsverksdammen, Kumla 17-27.12 (Håkan Persson m.fl.).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Stora ansamlingar av skäggdopping noterades både i början och i slutet på året. De stora ansamlingarna i slutet på året är det största som noterats i landskapet.

Vinter: 50 ex Nydalen, Harge, 31.1-22.2 (Ola Åhlén m.fl.). 65 ex Stora Koviken, Olshammar, 31.1 (Ola Åhlén, Johan Åhlén). 20 ex Hinstorp, Olshammar, 31.1 (Ola Åhlén, Johan Åhlén). 1450 ex Hjälmaren Nrk 5-13.12 (Ola Strand m.fl.). 1 ex Romarebäcken, Hällabrottet, 19.12 (Håkan Persson). 18 ex Stora Koviken, Olshammar 29.12 (Roland Thuvander). Större antal: 3700 ex Hjälmaren Nrk 29.11 (Leif Sildén).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Sjutton häckningar/häckningsförsök gjordes under året. Det är ett klart bättre resultat än föregående två år och är förhoppningsvis ett trendbrott. Resultatet av häckningarna dock fortsatt magert. Fem ungar lämnade sina bon. Under rubriken häckningar nedan redovisas de fem ungarna först för att följas av antalet par som utförde någon form av häckbestyr.

Häckningar/häckningsförsök: 1 pull Rysjön, Kvismaren, 13.6-31.7 (Åke Pettersson m.fl.). 3 pull Segersjö dammar, Segersjö 2.7-18.8 (Anders Jacobsson). 1 pull Boglundsängen 8.7 (Joakim Johansson). 3 par Rysjön, Kvismaren, 5.4-25.7 (William Sjöberg m.fl.). 6 par Segersjö dammar, Segersjö, 10.4-13.6 (Lage Johnson m.fl.). 1 par Rävångsmaden, Rynningeviken 12.4-17.6 (Ola Åhlén m.fl.). 2 par Ladviken, Oset 15.4-15.7 (Owe Persson m.fl.). 2 par Åslasjön, Kvismaren, 27.4-27.6 (Jan Rees m.fl.). 2 i par Egbyviken, Segersjö, 11.5 (Lage Johnson). 1 ad föda åt ungar Boglundsängen 26.5-8.7 (Joakim Johansson m.fl.).

Noterbart: 1 ex Rysjön, Kvismaren 2.4 (Göran Carlén m.fl.). 1 ad Rynningeviken 11.10 (Daniel Andersson). 1 ex Engelbrekts-sholmen, Göksholm, 1.11 (Ronnie Lindqvist).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Tretton konstaterade häckningar finns rapporterade. Dessa producerade hela trettio två ungar vilket är klart bättre än föregående år. Men liksom förra året kan man utifrån de rapporter som finns misstänka att det finns ytterligare minst ett tiotal häckningar i landskapet. Årets stora glädjeämne är Boglundsängen där fyra par producerade femton ungar.

Häckningar: 15 pull Västra dammen, Boglundsängen 21.7 (Sune Johansson).

Noterbart: 1 ex Reningsdammen, Vretstorp 4.4 (Sven-Åke Josefsson). 1 ex Strandpromenaden, Rynningeviken, 12.10 (Anders Jacobsson).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Under perioden 29.3-23.6 noterades cirka 45 "sjungande" individer på 30 olika lokaler. Det är klart över snittet. Ett normalår hörs drygt trettio olika individer. Vinterfynd görs bara enstaka år och sträckobsar är ovanligt över huvud taget så årets två observationer innebar riktiga fullträffar! Det gjordes även ovanligt många rördromsobservationer runtom övriga landet kring dessa datum och det beror troligen på att kylan slog till rejält efter en mild höst/förvinter.

Noterbart: 1 ex Frösshammarsviken Nrk 1.3 (gnm Ulf Eriksson).

Vinter: 3 ex str S Bondevrak, Segersjö, 16.12 (Lage Johnson). 1 ex sträckförsök Fiskinge 219, Tybblebacken, 20.12 (Johan Åhlén).

Ägretthäger *Egretta alba*

Fynd nr 19 och 20 för landskapet. Tredje året i rad

som arten observeras. Tidigare har många misströstat då det setts ägretter lite överallt i landet, på lokaler som tycks mindre lämpade än exempelvis Kvismaren, men nu tycks det som om vi får vår beskärda del.

Vår/sommar: 1 ex Hammarmaden, Kvismaren 5.4 (*Hans Waern, *Åke Pettersson, *Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex Nyängen, Kvismaren, - Fågelsjön, Kvismaren, 6-11.6 (*Anders Jacobsson, *Ronny Nilsson, *Anders Karlsson m.fl.).

Gråhäger *Ardea cinerea*

Inga större ansamlingar noterades under året. Trots ganska många vinterobservationer innebär årets antal ändå en minskning jämfört med närmast föregående år. Under januari-februari gjordes ett tretotal observationer och under december drygt tio.

Vit stork *Ciconia ciconia*

Femte året i rad med fynd i landskapet. Historiskt sett borde sviten brytas nu.

Fynd: 1 ex Seltorp 25.5 (Bo Ståhl).

Bivråk *Pernis apivorus*

Första observationen skedde tidigare än normalt. Vanligtvis ses den första strax före och ännu oftare strax efter 10 maj. Sista observationen mer normal. **Noterbart:** 1 ex Kvismaren 4.5 (Rolf Engwall). 2 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 13.9 (Ola Erlandsson, Leif Eckmann).

Brun glada *Milvus migrans*

Brun glada har i och med årets individer noterats tio år i rad. Förmodligen sågs fler bruna glador i landskapet då sju observationer utan skriftlig Rrk-rapport föreligger.

Vår: 1 ad str NO Ruinen, Tysslingen, 7.4 (Ola Åhlén). 1 2K+ Hammarmaden, Kvismaren, 23.5 (Peter Gustafson).

Röd glada *Milvus milvus*

Antalet fynd per år har nu varit över fem hela 2000-talet och stabilt på 10-15 sedan 2006. Återstår att se om 2010 bjuder på en fortsatt stabilisering eller om antalet fynd kommer öka lite sakta igen.

12 fynd, 12 ex: 1 ex Ölsboda herrgård 26.3 (Sören Hedberg). 1 ex Norra tornet, Tysslingen, 4.4 (Ola Åhlén m.fl.). 1 ex Sköllersta 7-10.4 (Mats Weiland, Magnus Friberg). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 13.4 (Lennart Eriksson, Ove Pettersson). 1 ex Viby kyrka 14-17.4 (Ulf Gärdenfors, Tage Carlsson). 1 ad Boshammaren, Fjugesta, 18-23.4 (Sune Johansson m.fl.). 1 ex Sörön, Kvismaren, 14.5 (Elisabeth Svensson). 1 ad Karlslund, Tibon, 31.5 (Frank Tholfsson). 1 ex str S Killingemaden, Kvismaren, 11.7 (Johan Åhlén). 1 ex Granhammar, Vintrosa, 19.7 (Kent Halttunen). 1 ex str S Hjortkvarn 20.7 (Mats Weiland). 1 ex Nynäs, Kvismaren 13.9 (Kent Larsson).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Nio konstaterade häckningar noterades under året. Häckningsutfallet är tyvärr okänt. Ytterligare något par häckade troligen. Den 28.2 räknades antalet havsörnar runt Hjälmaren i vanlig ordning av Rördrommens fältstation och man såg ungefär 35 individer under dagen. En större samling noterades några dagar senare ute på Hjälmaren.

Noterbart: 33 ex Storhjälmaren 3.3 (gnm Ulf Eriksson).

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Sju sommarfynd och sex vinterfynd. Inget av sommarfynden tyder på häckning utan rör snarare kringstrykande subadults fåglar som inte ingått häckförsök. Det är sällsynt med häckningar i södra Sverige.

Sommar: 2 2K Kvismaren - Sköllersta 1.6-31.7 (Andreas Sandberg, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex Porla brunn 6.6 (Ari Laine). 1 ad hona Fiskinge 219, Tybblebacken, 6.6 (Johan Åhlén). 1 ad hona Södra tornet, Tysslingen, 14.6 (Ove Pettersson). 1 ad hane Irvingsholm, Tysslingen, 20.7 (Lennart Eriksson). 1 hona Gränsjö, Glanshammar, 26.7 (Jan-Olov Ragnarsson). 1 ad hona Orrkilen, Kägla-området, 31.7 (Åke Lorin).

Vinter: 1 2K honf Kvismaren 2.1-28.2 (Kent Andersson m.fl.). 1 hane Averbj, Hjortkvarn, 18.2 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson). 1 honf Kvismaren 1-28.12 (Benny Fredriksson m.fl.). 1 hane str O Bondevrak, Segersjö 1.12 (Lage Johnson). 1 hane Tomta, Hallsberg 1.12 (Billy Lindblom). 1 2K hane Ängfallet, Kvismaren 12-13.12 (Per Karlsson Linderum, Albin Lundkvist).

Stäpphök *Circus macrourus*

Fynd nummer 23 och 24 i landskapet. Sjätte året i rad med observationer.

2 fynd: 1 ad hane str Myrö 8.8 (Erik Törnvall). 1 1K str SO Rynningeviken - Oset 30.8 (*Magnus Friberg, Per Wedholm m.fl.).

Ängshök *Circus pygargus*

Ängshöken skall enligt uppgift numera vara vår ovanligaste häckande rovfågelart. Antalet fynd har hela 2000-talet legat på 2-7 fynd per år och i framtiden kanske vi får vara glada om arten ens noteras. **3 fynd:** 1 hona Hammar 1.5 (Ola Strand, Leif Sildén). 1 honf Ängfallet, Kvismaren 3.5 (Stefan Morell, Yngve Wiklund). 1 ad hona Averbj, Hjortkvarn 9.5 (Lage Johnson).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

En häckning rapporterad med okänd utgång. Under övriga året gjordes ett hundratal observationer utspridda över hela landskapet.

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Två fynd. Fågeln i Kvismaren gladde många då den

Smådopping. Foto: Jan-Olov Ragnarsson

var lättobserverad

Fynd: 1 2K hane Nyängen, Kvismaren 13-20.5 (Gunnar Steinholtz, Jan Rees m.fl.). 1 2K hane Björka lertag 18.5 (Jonas Engzell).

Stenfalk *Falco columbarius*

Fem vinterfynd.

Vinter: 1 honf Lötén, Kvismaren 6.1 (Magnus Friberg). 1 ex Körtingsberg, Viby, 10.1 (Sven-Åke Josefsson, Tage Carlsson). 1 ex Kvismaren 15.2 (Benny Fredriksson). 1 ex Öbylidan, Kvismaren, 8.12 (Stikkan Hallemark). 1 hane Kilsmo 31.12 (Magnus Friberg, Ola Erlandsson).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Utsättningar av projektfalkar skedde för fjärde året i Kilsbergen. I år sattes 6 ungar ut, 4 hanar och 2 honor. För utförligare information se FiN nr 3 2009. Förra året sågs ett par under hela april i Kvismaren och 2009 sågs en hane under juli och augusti. Även intressant med sommarfynd i Tysslingen. Därifrån är det ju inte långt till Kilsbergen. Kan det vara återvändande projektfalkar? Vinterfynd görs långt ifrån årligen men i år noterades tre. Utöver de redovisade fynden nedan gjordes ungefär 150 observationer under året.

Noterbart: 1 2K Södra tornet, Tysslingen 14.6-29.7 (Kent Halttunen m.fl.). 1 ad hane Kvismaren 14.7-30.8 (Nina Rees m.fl.).

Vinter: 1 1K+ Norra tornet, Tysslingen, 13.12 (Erik Törnvall). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 28.12 (Åke Lorin m.fl.). 1 ad str V Färjeläget, Hampetorp, 28.12 (Johan Åhlén).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Under året noterades spelande småfläckiga sumphöns enligt följande: Kvismaren (12), Oset (1), Rynningeviken (2), Tysslingen (2), Björka lertag (1) samt Götlunda kyrkoreservat (1). Totalt med

andra ord 19 exemplar vilket är en mycket bra siffra och tyngdpunkten i Kvismaren är slående. Antalet är i paritet med toppnoteringen 2006 och de senaste åtta åren har arten noterats enligt följande: 2008 (17-18), 2007 (9), 2006 (19-20), 2005 (10-14), 2004 (8-9), 2003 (10), 2002 (13) och 2001 (10). Årets första individ hördes på Hammarmaden redan den 12 april och årets sista spel hördes på samma plats den 8 augusti. Resultatet av en lyckad häckning syntes också i fullt dagsljus enligt nedan:

Noterbart: 1 ex spel/sång Hammarmaden, Kvismaren, 12.4 (Johan Åhlén). 1 ex spel/sång, ej häckning Hammarmaden, Kvismaren, 8.8 (Jan Rees, Nina Rees). 1 1K pulli/nyligen flygga Rävångsmaden, Rynningeviken, 23.8 (Johan Åhlén, Kjell Brandin m.fl.).

Kornknarr *Crex crex*

Detta år hördes 17 olika spelande kornknarrar i landskapet vilket är en bra siffra med senare års mått mätt men ändå långt ifrån toppnoteringen 2002 då 30-33 olika individer hördes. De senaste sju åren har arten noterats enligt följande: 2008 (13), 2007 (17), 2006 (11-12), 2005 (15), 2004 (8), 2003 (21) och som sagt 2002 (30-33). Kanske är ett antal om 11-17 exemplar den nivå som vi får vänja oss vid framöver? Årets första hördes den 19 maj och den sista den 12 juli. Tre exemplar på samma plats förtjänar ett extra omnämnande!

Noterbart: 1 ex spel/sång Våtmarken, Orrkilen, Frötuna, 19.5 (Johan Wretenberg). 3 ex spel/sång Porla brunn 9.6 (Ola Strand). 1 ex spel/sång Riseberga kloster, Fjugesta, 12.7 (Tage Carlsson).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Reningsverksdammarna utanför Kumla är en säker vinterlokal för rörhöna sedan 2005. Det är ju även en bra lokal för diverse andra våtmarkarter som normalt ses mycket sparsamt vintertid. **Vinter:** 4 ex Reningsverksdammen, Kumla, 1.1-28.2 (Johan Åhlén, Ola Åhlén m.fl.). 1 ex Stadsparken, Örebro, 4-25.12 (Bernt Bergström m.fl.). 4 ex Reningsverksdammen, Kumla, 17-30.12 (Håkan Persson m.fl.).

Sothöna *Fulica atra*

En normal vinter ses ingen eller bara någon enstaka sothöna vintertid. Den extremt mil-

da starten på vintern 2009/2010 gav exceptionellt stora siffror på kvarstannande fåglar. Början av året speglar bättre en vanlig vinter. **Större antal:** 1000 ex Rysjön, Kvismaren 2.9 (Peter Gustafson). **Vinter:** 1 ex Odensbacken 1.1-14.2 (Andreas Sandberg m.fl.). 3 ex Reningsverksdammen, Kumla, 1.1-15.2 (Ronny Norén m.fl.). 3 ex Strandpromenaden, Rynningeviken, 1-2.12 (Kerstin Signal m.fl.). Max 64 ex Hästhagsviken, Katrinelund, 1-12.12 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson). Max 46 ex Löten, Kvismaren 1-13.12 (Olle Liljedahl m.fl.). 1 ex Södra tornet, Tysslingen 15.12 (Leif Eckmann). Max 9 ex Reningsverksdammen, Kumla 17-30.12 (Rolf Hagström m.fl.).

Trana *Grus grus*

Tranorna i Kvismaren ökar i antal för varje år och årets notering innebar ett nytt rekord för rastande tranor i landet. I takt med det ökande antalet rastande tranor på hösten har även antalet vinterfynd ökat i antal. Det har nu gjorts vinterfynd de fem senaste åren. Innan denna svit fanns bara en handfull vinterfynd totalt. **Större antal:** 19400 ex Kvismaren 6.10 (gnm Närkes rapportkommitté). **Vinter:** 7 ex Hammarmaden, Kvismaren 5.12 (Åke Lorin, Bernt Jerlström).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Totalsiffran för sträcket i N Vättern är bra och är den bästa på flera år. Bästa sträckdag blev 95 ex 2.5 vid Klåvudden. Nio häckningar eller häckningsförsök noterades på följande platser: Örebro (5), Skagern, N Vättern (2), Åmmeberg.

Noterbart: Tot. 493 ex str N Norra Vättern 25.4-17.5 (Lage Johnson m.fl.).

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Årets skörd av fjällpipare är åter nere på mer normala 4 fynd. Dock stod ett av fynden för hela 30 ex. Stora rastande fjällpiparflockar har blivit en trevlig vårtradition de senaste åren. **Vår:** 2 ex Väla, Odensbacken, 2.5 (Jan Rees). 2 ex Led, Kvismaren, 21.5 (Jan & Nina Rees m.fl.). 30 ex Gällersta (Torbjörn Hedlund m.fl.). 7 ex Gällersta 22.5 (Johan Åhlén m.fl.).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Länsstyrelsen i Örebro län genomförde med hjälp av hugade inventerare en uppföljning av 1981 års mossinventering. Detta ger ett genomslag i rapporteringen av häckande eller troligt häckande ljungpipare i landskapet. Antalen skall ses som cirkaantal.: Södra Åsmossen 2 par. Stenhultsmossen 2 par. Stora Rankemossen 3 par. Stormossen 1 par. Gåsjösmossen 3 par. Karamossen 1 par. Stormossen

Ölsboda 2 par. Julösmossen 4 par. Trunhatten 5 par. Mosstorpsmossen 3 par. Trangärde 4 par. Skagerhultsmossen minst 2 par. Totalt ca 32 par. Rrk tackar alla mossrivare för strong insats!

Större antal: 270 ex Närkes Kul 3.5 (Michael Andersson).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Inga vårfynd gjordes under 2009. Detta är på inget sätt alarmerande då arten uppträder ytterst fåtaligt på vårsträcket. Rastar sparsamt men regelbundet under höststräcket. Så även i år. Några dagar i slutet av juli tarvar dock ett omnämnande då några större flockar sågs. Den 26.7 sågs många kustpipare vid Hjälmarmkanten och möjligen föreligger en viss risk för att olika rapportörer sett samma flockar.

Höst: 36 ex str SV Oset 24.7 (Ola Erlandson, Magnus Friberg och 19 ex str SV på samma plats lite senare på dagen (Åke Pettersson). 35 ex str SV Dimbobaden, Hjälmaren 25.7 (Ola Strand). 78 ex str SV Bondevrak, Segersjö, 26.7 (Lage Johnson). 144 ex Oset 26.7 (Andreas Sandberg, Lennart Eriksson m.fl.). 316 ex i spridda småskurar mot SV Dimbobaden, Storhjälmaren (Magnus Friberg). 99 ex i lika spridda skurar Låppe, Storhjälmaren, Leif Sildén, Ola Strand).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Till skillnad från föregående år blev 2009 mer normalt vad gäller vinteruppträdande. Endast ett decemberfynd. Årets första obs kom, normalt, i slutet av februari

Vinter: 18 ex Löten Kvismaren, 1.12 (Rolf Engvall).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Vårobservationer saknas, höstrastade likt genomsnittet vilket innebär regelbundet men fåtaligt. Några fina siffror redovisas nedan. Likt flera andra arktiska vadare uppträdde kustsnäppan med några magnifika tal under den sista juliveckan. Samtliga antal gäller sträckande fåglar. Viss risk för dubbelräknade flockar finns. Se kustpipare.

Höst: 25 ex Orrkilen, Frötuna, 23.7 (Johan Södercrantz). 35 ex Löten, Kvismaren 23.7 (Ola Sundell). 79 ex Hampetorp, Storhjälmaren, 24.7 (Leif Sildén). 55 ex Dimbobaden, Storhjälmaren, 25.7 (Ola Strand). 100 ex Bondevrak 25.7 (Lage Johnson). 237 ex Bondevrak 26.7 (Lage Johnson). 35 ex Oset 26.7 (Lennart Eriksson m.fl.). 206 ex Dimbobaden, Storhjälmaren, 26.7 (Magnus Friberg). 348 ex Låppe, Storhjälmaren, 26.7 (Ola Strand, Leif Sildén). 45 ex Rynningeviken 26.7 (Ola Erlandson). 65 ex Låppe, Storhjälmaren, 27.7 (Anders Karlsson, Anders Jacobsson). 50 ex Låppe, Storhjälmaren, 28.7 (Ronny Nilsson, Anders Karlsson). 128 ex Bondevrak 28.7 (Lage Johnson).

Sandlöpare *Calidris alba*

Något högre årssumma än normalt.

6 fynd: 1 ad Stallgården, Storhjälmaren, 19.7 (Ola Strand,

Blaå kärrhökhona. Foto: Magnus Friberg

Leif Sildén). 1 ad Löten, Kvismaren, 23.7 (Johan Södercrantz, Ola Sundell). 2 ex Stallgården, Storhjälmaren, 19.8 (Leif Sildén). 1 1K Oset 27.8 (Åke Pettersson, Olle Liljedahl). 1 ex str Storhjälmaren 5.9 (Ola Strand, Leif Sildén). 1 1K Stallgården, Storhjälmaren, 12.9 (Leif Sildén).

Småsnäppa *Calidris minuta*

Magert höstuppträdande med endast enstaka fåglar mellan 17.7-5.10. Vårobservationerna ses nedan.

Vår: 1 ex Boglundsängen 15-16.5 (Marianne Johansson, Stickan Hallemark). Ytterligare eller samma ex sågs 19-21.5 (Kurt Johansson, Benny Fredriksson). 1 ex Rävångsmaden, Rynningeviken 24.5 (Björn & Åke Lorin). 1 ex Nyängen, Kvismaren 10.6 (Jan Rees).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Fåtalig gäst under vårsträcket. Detta år blev vi helt utan fynd. Höstrasten dock normal. Inte någon notering över 30 ex. Årets högsta siffra redovisas nedan.

Höst: 10 ex Nynäsängen, Kvismaren, och 18 ex Hammarmaden, Kvismaren, 13.7 (Bo Runesson).

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Högsta dagsnoteringarna redovisas. Normalt uppträdande.

Vår: 190 ex str N Klåvudden, Vättern 17.5 (Lage Johnson, Kent Larsson).

Höst: 150 ex Nynäsängen, Kvismaren, 12-13.7 (Per Karlsson Linderum, Bo Runesson). 150 ex Våtmarken Orrkilen, 19.7 (Johan Andersson). 110 ex Hammarmaden, Kvismaren, 28.9 (Peter Gustafson).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Arten åker jojo med sitt uppträdande i landskapet.

Dock är den alltid fåtalig och styrs säkert till stor del av gällande sträckväder. I år endast en observation.

Fynd: 1 ex Rävångsmaden, Rynningeviken 23.8 (Kjell Brandin).

Prärielöpare *Tryngites subruficollis*

Första fyndet för landskapet! Upptäcktes på ett nysått fält tillsammans med ljungpipare och tofsvipor. Fågeln observerades sedan under en dryg timme innan den tog höjd och drog söderut.

1 fynd: 1 1K Öbyå kern, Kvismaren, 2.10 (*Peter Gustafson, Andreas Sand-

berg m.fl.).

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*

Fler vårfynd än ett normalt år, men under hösten endast noterad med enstaka individer. Under perioden 17.7-10.11 sågs sammanlagt 11-12 individer på spridda lokaler. Inga vinterfynd gjordes i år.

Vår: 1 ex spel/sång Killingemaden, Kvismaren, 11-28.4 (Magnus Friberg m.fl.). Max 2 ex spel/sång Fiskingemaden, Kvismaren, 17-22.4 (Berit Söderberg, Sune Johansson m.fl.). 2 ex Fräknabotten, Kvismaren, 18.4 (Jan Rees). Max 2 ex spel/sång Rånnestamaden, Tysslingen, 24.4-2.5 (Toni Berglund, Erik Törnvall m.fl.). 2 ex spel/sång Rysjön, Kvismaren, 26-29.4 (Hans Waern m.fl.). 1 ex spel/sång Åslaholmen, Kvismaren, 2.5 (Anders Karlsson).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Tysslingen är som vanligt mest representerad när det gäller rapporter om spelande dubbelbeckasiner. Årets första hördes där redan den 28 april och under tjänligt väder hördes där spel av som mest upp till fyra individer fram till den 16 maj. Uppskattningsvis rör det sig om ett tiotal olika fåglar. Förutom dessa hördes spel av fyra individer på olika platser i Kvismaren. Allt som allt uppskattas det till 14 olika spelande fåglar under våren plus en rastande, icke spelande individ, vilket är ännu en mycket bra siffra. Dessutom stöttes rastande fåglar på två platser under hösten inklusive ett sent fynd på Boglundsängen.

Noterbart: 1 ex spel/sång, ej häckning Rånnestamaden, Tysslingen, 28.4 (Toni Berglund, Bernt Jerlström m.fl.). 1 ex rast Näsby gård, Ekeby, 1.5 (Jan Rees). 4 ex spel/sång, ej häckning Rånnestamaden, Tysslingen, 1.5 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson, Bernt Bergström, Ulf Mönerud). 3 ex spel/sång, ej häckning Rånnestamaden, Tysslingen, 6.5 (Hans Waern, Kent

Larsson, Leif Borell). 1 ex spel/sång, ej häckning Hammarbron, Kvismaren, 13-19.5 (Lage Johnson, Magnus Friberg). 1 ex spel/sång, ej häckning Fiskinge åkrar, Kvismaren, 13.5 (Johan Åhlén). 1 ex spel/sång Löten, Kvismaren, 14-17.5 (Sune Johansson, Åke Lorin m.fl.). 1 ex spel/sång Nyängen, Kvismaren, 17.5 (Anders Fransson, Per Wedholm m.fl.). 1 ex rast Hammarbron, Kvismaren, 11.10 (Åke Nygårds). 1 ex rast Boglundsängen 7.11 (Berit Söderberg, Sune Johansson).

Morkulla *Scolopax rusticola*

Vinterfynd av morkulla görs inte årligen men i år gjordes hela tre fynd av fyra individer. Örebrofågeln hämtades hos polisen sedan man ringt Fågelakuten om att den hittats i Örebro centrum. Tyvärr dog fågeln två dagar efter omhändertagandet.

Vår: 2 ex Öberga, Lerbäck, 8.11 (Tord Helgesson). 1 ex Markasjön, Almby, 9.11 (Håkan Johannesson). 1 ex Örebro 16.12 (Leif Sandgren).

Rödspov *Limosa limosa*

Inga observationer som tyder på häckning eller ens försök till häckning gjordes under detta år. Sammanlagt sågs nio till tio rödspovar från april till augusti, vilket ändå får sägas vara ett relativt bra resultat.

Vår: 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 9.4 (Erik F Nordberg). 1 ex Oset 14.4 (Olle Liljedahl). 1 ex sågs på olika lokaler i Tysslingen 16-21.4 (Ola Åhlén m.fl.). 2 ex Löten, Kvismaren, 27.4 (Magnus Friberg). 1 ex Oset 29.4 (Owe Persson). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 22.5 (Anders Jacobsson m.fl.).

Höst: 1 IK Rysjtornet, Kvismaren 22.8 (Magnus Bladh). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 26.8-2.9, 2 ex samma lokal 5-6.9 och därefter 1 ex 10-19.9 (Rune Eriksson, Peter Gustafson, Börje Broström m.fl.).

Myrspov *Limosa lapponica*

Endast tre vårfynd, men det kompenseras med råge av det smått otroliga antalet höstfynd! Den 24-27 juli sträckte sammanlagt omkring 400 myrspovar söderut över Närke! Antalet utgör sannolikt det högsta antal som noterats i lanskapet i modern tid. Ett oktoberfynd gjordes även i år.

Vår: 1 ex str N Rännestamaden, Tysslingen, 15.4 (Ola Åhlén). 5 ex str N Klåvudden, Harge, 13.5 (Lage Johnson). 65 ex str N Klåvudden, Harge, 17.5 (Johan Åhlén m.fl.).

Höst: 201 ex str SV Almbyängen, Oset 24.7 (Magnus Friberg, Ola Erlandsson). 205 ex str SV Dimbobaden 25.7 (Ola Strand, Leif Sildén). 1970 ex str SV Bondevrak, Segersjö 26.7 (Lage John-

son). 986 ex str SV Ormesta holme, Oset 26.7 (Andreas Sandberg, Lennart Eriksson m.fl.). 2392 ex str Dimbobaden 26.7 (Magnus Friberg). 2470 ex str SV Lappe småbåtshamn, Lappe, 26.7 (Ola Strand, Leif Sildén). 100 ex str SV Rysjön, Kvismaren, 27.7 (Albin Lundkvist). 1 ex rast Torsta 1.10 (Bengt Adamsson, Carl Jyker).

Småspov *Numenius phaeopus*

Vårsträcket vid norra Vättern var i år av mer normal omfattning. Större sträcksiffror redovisas nedan.

Höststräcket bjöd på något fler individer än normalt.

Vår: 60 ex str N Klåvudden, Harge, 2.5 (Kent Larsson). 139 ex str N Klåvudden, Harge, 7.5 (Lage Johnson). 39 ex str N Klåvudden, Harge, 17.5 (Kent Larsson m.fl.).

Höst: 23 ex str S Svennevadviken, Sottern, 15.7 (Peter Gustafson). 24 ex Rumböholm, Tysslingen, 19.7 (Kent Halttunen). 20 ex str S Hampetorp 24.7 (Leif Sildén). 21 ex str SV Bondevrak, Segersjö, 26.7 (Lage Johnson).

Storspov *Numenius arquata*

Inga rapporter har inkommit om konstaterade häckningar, men det finns rapporter om storspovar från 22 lämpliga lokaler under häckningsperiod, vilket är fler än normalt. Sannolikt bidrog 2009 års myrinventering till den ökade rapporteringen från lämpliga lokaler. Marsfynd och höga antal redovisas nedan. Inga novemberfynd gjordes i år.

Vår: 4 ex Klåvudden, Harge, 21.3 (Nils-Erik Ström). 1 ex str NO Ässöbron 23.3 (Anders Jacobsson). 1 ex Lötenplattformen, Kvismaren, 24.3 (Anders Karlsson). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 31.3 (Johan Åhlén).

Större antal: 106 ex str Södra tornet, Tysslingen, 14.4 (Leif Eckmann). 114 ex str NO Vårbo, Skagern Nrk, 18.4 (Leif Eck-

Dvärgbeckasin. Foto: Bernt Bergström

mann, Sören Hedberg). 240 ex str N Klåvudden, Harge, 19.4 (Rolf Engwall, Lillån). 103 ex str N Klåvudden, Harge, 21.4 (Nils-Erik Ström).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Större flockar av svartsnäppa noteras inte särskilt ofta i landskapet och nedanstående ansamling förtjänar därför att redovisas.

Större antal: 89 ex Nynäsängen, Kvismaren,, 13.6 (Anders Jacobsson).

Rödbena *Tringa totanus*

En säker häckning konstaterades i år i Oset där 3 ungar sågs under perioden 8.6-22.7. Årets rapportering ger följande antal revir: Tysslingen 2-3 par; Boglundsängen 2-3 par; Rynningeviken 2-3 par; Oset 3-4 par och Kvismaren 3 par. Det totala antalet par uppgår därmed till 12-16 stycken, vilket är mer än de knappt 10 par som brukar rapporteras. Detta är ett mycket glädjande resultat eftersom många av våra svenska vadararter generellt sett är på tillbakagång.

Grönbena *Tringa glareola*

Den riktade inventering av myrar som genomfördes i Länsstyrelsens regi under 2009 resulterade i att möjliga häckningar notades på långt fler lokaler än normalt. Resultatet visar tydligt att flertalet av dessa lokaler sällan besöks av fågelskådare: Södra Åsmossen, Vargavidderna; Stora Rankemossen; Sankängen, Vibysjön; Trunhatten, Nysund; Gåssjömossen; Stormossen, Ölsboda herrgård; Karamossen, Røfors; Trangärdet, Villingsbergs Skjutfält; Stenshultsmossen; Skagershultamossen, Mullhyttan.

Roskarl *Arenaria interpres*

Ett bra år för roskarl! Även med hänsyn ta-

gen till eventuell dubbelräkning är antalet ändå dubbelt så många som ett normalt år.

Fynd: 1 ex str N Klåvudden, Harge, 3.5 (Anders Kronhamn m.fl.). 1 ex Rävångsmaden, Rynningeviken, 8.5 (Leif Sandgren). 3 ex str NO Klåvudden, Harge, 15.5 (Toni Berglund m.fl.). 2 ex str N Klåvudden, Harge, 17.5 (Johan Åhlén m.fl.). 1 ex Vätmarken, Orrkilen, Frötuna, 20.7 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.). 1 2K+ Boglundsängen 20.7 (Leif Eckmann). 1 ad hane Strandpromenaden, Rynningeviken 20.7 (Mats Eriksson). 1 ex Rysjötornet, Kvismaren, 24.7 (Albin Lundkvist m.fl.). 1 ex Nyängen, Kvismaren, 30.7 (Magnus Friberg). 1 ad Nyckelgrundet, Hjälmarén, Nrk 30.7 (Ove Pettersson, Åke Pettersson). 1 ad Södra berget, sydost Valen, Hjälmarén Nrk, 30.7 (Ove Pettersson, Åke Pettersson). 1 ex Stallgården, Hjälmarén Nrk, 2.8 (Ola Strand). 1 ex Stallgården, Hjälmarén Nrk, 20.8 (Leif Sildén). 1 ex Strandpromenaden, Rynningeviken, 20.8 (Leif Sandgren). 1 ex Ormestaängarna, Oset, 21-22.8 (Olle Liljedahl m.fl.). 1 ex Fågeludden, Oset, 7.9 (Anders Jacobsson m.fl.).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Endast ett fynd av två individer är väl under genomsnittet, även om artens uppträdande hos oss varierar mycket från år till år.

1 fynd: 2 hanar Nynäsängen, Kvismaren, 13-14.6 (Anders Jacobsson, Magnus Friberg m.fl.).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Fynd nummer 18 av bredstjärtad labb i landskapet! På vårlokalen framför alla andra när det gäller fynd av denna art. Årets individ var av ljus fas.

1 fynd: 1 ad str N Klåvudden, Harge 3.5 (Andreas Sandberg, Anders Kronhamn)

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Åtminstone 12 fynd i landskapet under året är ett bra resultat med närkingska mått mätt. Risk för dubbelräkning i ett par av fallen dock, så 12 kan vara i överkant. Rapporterna nedan kompletterade med ljus eller mörk fas i de fall det angetts.

Skänk gärna vinster till vårt månadslotteri!

Vi behöver nya vinster till lotterierna vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, pryl e d för vår fägnad och nytta eller fågelmat som talgbollar, solrosfrön och jordnötter för fåglarna. Ett lotteri med vinster som medlemmarna skänkt innebär att hela vinsten går direkt in i föreningskassan!

Ansvarig är Bengt Jalsborn tel 019-12 70 80. Kontakta honom eller Tage Carlsson tel. 0582-66 00 11 om det du kan skänka. Det går att lämna vinster vid månadsmöte att lottas ut senare.

ETT STORT TACK PÅ FÖRHAND! Styrelsen

12 fynd: 1 ad ljus fas str NO Silvernäset, Harge, 8.5 (Leif Sildén). 1 ad mörk fas str NO Klåvudden, Harge, 11.5 (Lage Johnson, Andreas Sandberg m.fl.). 1 ad mörk fas Klåvudden, Harge, 13.5 (Lage Johnson). 1 ex mörk fas Klåvudden, Harge, 15.5 (Toni Berglund, Jan Hägg m.fl.). 1 ad ljus fas str NO Klåvudden, Harge, 26.5 (Lage Johnson). 1 ex mörk fas str SV Hjälmaren Nrk, 29.6 (Ola Strand). 1 ad ljus fas Hjälmaren Nrk, 25-26.7 (Ola Strand, Magnus Friberg m.fl.). 2 ex Vinön 27.7 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex mörk fas str Rudbecksskolan, Örebro, 19.8 (Peter Gustafson). 1 ex mörk fas Stallgården, Hjälmaren Nrk, 19.8 (Leif Sildén). 4 ex Dimbobaden 29.8 (Leif Sildén). 1 ex mörk fas Badplatsen, Vinön, 1.9 (Per Karlsson Linderum). 1 ex mörk fas Tjugholmen, Hjälmaren Nrk, 4.9 (Ola Strand). 1 ex Stora Aspön, Olshammar, 16.10 (Nils-Erik Ström).

Dvärgmåsar *Larus minutus*

Ingen häckning eller ens indikationer på häckning har inkommit detta år heller trots nyrestaureeringar på flera håll i landskapet. De är kräsna de små krabaterna! Gott om observationer gjorda på flera lokaler i landskapet dock, och förhoppningen finns naturligtvis att någon av dessa skall falla i smaken som boplatser så småningom. Inga riktigt stora antal på Hjälmaren under sommaren detta år och de två högsta noteringarna visas här liksom årets första respektive sista observationer.

Större antal: 30 ad Hjälmaren Nrk, 28.6 (Ola Strand). 35 ex Dimbobaden 29.8 (Leif Sildén).

Noterbart: 3 ad Rysjön, Kvismaren, 26.4 (Kent Larsson, Bernt Bergström m.fl.). 1 1K Lappe småbåtshamn, Lappe, 12.9 (Anders Jacobsson).

Silltrut *Larus fuscus*

Under året gjordes 13 fynd av lika många individer i landskapet vilket är ett bra resultat men ingen toppnotering. De senaste åren har vi sett flera exempel på väldigt tidiga fynd och även om det visat sig att det blir vanligare och vanligare i hela landet så vill vi ändå mana till viss försiktighet i bestämningen av dessa trutar. Normalt sett kommer de ljusmantlade silltrutarna av raserna intermedius och graellsii/heuglini tillbaka tidigare än de mörkmantlade fuscus. Alla fynd under året där ras angetts i kommentaren avser östersjörasen fuscus. Decemberfyndet är ovanligt och kräver därför ett extra omnämnande.

13 fynd: 1 ad Oset 31.3-5.4 (Owe Persson, Ola Strand m.fl.). 1 ad str Södra allén, Örebro, 27.4 (Bernt Bergström). 1 ad Hammarmaden, Kvismaren, 9.5 (Anders Carlberg). 1 ad Björka lertag 9.5 (Jonas Engzell). 1 ad E20 Mosjö, Mosås, 9.5 (Bengt Jalsborn). 1 ad Klåvudden, Harge, 11.5 (Lage Johnson, Peter Gustafson m.fl.). 1 ex Råberga 25.5 (Åke Lorin). 1 ex str NO Boglundsängen 1.6 (Tord Larsson). 1 ex Rysjön, Kvismaren, 14.6 (Olle Liljedahl, Tord Larsson m.fl.). 1 ad Fågelsjön, Kvismaren, 26.6 (Jan Rees). 1 ad Hjälmarsberg 1.8 (Åke Pettersson). 1 ad Rynningeviken 11.10

(Håkan Junkes, Björn Eriksson). 1 1K Rysjön, Kvismaren, 5.12 (Johan Åhlén, Anders Jacobsson).

Havstrut *Larus marinus*

Havstrutens status som häckfågel i landskapet har inte redovisats i årsrapporten sedan 2004. Nedan syns de futtiga två häckningar som rapporterades under året. Hur många par rör det sig om i landskapet egentligen? Rapportera alla häckningar 2010!

Häckningar: 1 häckning (1 unge) Tre skär, Väringen, Nrk 29.5 (Lennart Sandberg, Andreas Sandberg m.fl.). 1 häckning (2 ungar) Rynningeviken 28.7 (Leif Sandgren).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Så sent som 2007 gjordes fortfarande noteringar på över 100 exemplar på Storhjälmaren men år 2008 blev toppnoteringen endast 65 ex för att under 2009 dyka ner till endast två noteringar på futtiga 25 exemplar. Alla noteringar på fler än tio individer listas nedan. I sanning ett alarmerande facit! Hur länge kommer det att dröja innan antalet fynd per år är så pass få att vi publicerar alla? Årets första notering gjordes vid Oset den sista maj och årets sista sågs vid Rynningeviken i mitten av september.

Större antal: 11 ex Hjälmaren Nrk 2.8 (Ola Strand). 15 ex (13 ad+2 1K) Hjälmaren Nrk 4.8 (Ola Strand). 25 ex Stallgården, Hjälmaren, Nrk 20.8 (Leif Sildén). 25 ex Hjälmaren Nrk 24.8 (Ola Strand, Leif Sildén).

Noterbart: 1 ad str SV Reningsverket, Oset 30.5 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 1 ex Venastugan, Rynningeviken 14.9 (Benny Fredriksson).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Från Kvismaren rapporteras under året som mest nio adulta fåglar men ingen observation finns med mer än 12 totalt inklusive 1k-fåglar i juli. Gissningsvis gick åtminstone tre par till häckning vid Lötén och Rysjön men ett flertal observationer finns också från den nyrestaureerade Hammarmaden vilket verkar lovande. Från Tysslingen rapporteras som mest sju adulta så troligen häckade även där tre par men med okänt resultat. Nedan listas även årets första och sista fynd och alla observationer från lokaler utanför Kvismaren och Tysslingen. Från Storhjälmaren kommer dessutom några noteringar på tio exemplar eller fler under sensommaren.

Häckningar: 7 ad bokesök (?) Norra tornet, Tysslingen, 4.7 (Erik Törnvall). 12 ex (5 1K+7 ad) lämpl biotop Rysjön, Kvismaren, 24.7 (Johan Södercrantz, Ola Sundell).

Större antal: 14 ex Dimbobaden 26.7 (Magnus Friberg). 10 ex Hjälmaren Nrk 2.8 (Ola Strand). 13 ex (8 1K+5 ad) Hjälmaren Nrk 4.8 (Ola Strand).

Rödbena. Foto: Royne Larsson

Noterbart: 1 ex Rysjön, Kvismaren 2.5 (Oskar Wändell, Gustav Wändell m.fl.). 1 ex Boglundsängen 11.5 (Stickan Hallemark). 1 ad str S Sjölandet, Oset, 16.5 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 1 ex Ormestaängarna, Oset, 4.6 (Owe Persson). 2 ad Ormestaängarna, Oset, 14.7 (Owe Persson). 2 ex Orrkilen, Kägla-området, 19.7 (Åke Lorin). 2 ex (1 ad+1 1K) Hjälmaran Nrk 5.9 (Ola Strand, Leif Sildén).

Skäggtärna *Chlidonias hybrida*

Ny art för landskapet och tillika den fjärde nya arten för landskapet på mindre än två veckor! En adult fågel ruggande mot vinterdräkt uppehöll sig kring Svartåns mynning i Hjälmaran under ett par dagar i början av oktober. Före år 2009 har endast 20 fynd gjorts i landet!

1 fynd: Skäggtärna 1 ad Oset - Rynningeviken, Nrk 9.10-10.10 2009 (Johan Åhlén, *Håkan Carlestam, Erik F Nordberg m.fl.).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Årets första nordsträckande individer sågs allt enligt planerna vid Klåvudden under de sista dagarna i april och följdes sedan av totalt hela 953 exemplar till under en extremt välbevakad majmånad vid Norra Vättern. All time high! Ett par sträckdagar sticker ut med mer än 100 individer vilka syns

nedan. Sedan följde ett fullt normalt uppehåll i rapporteringen fram till mitten av juli då höststräcket kom igång och fortsatte några dagar in i augusti.

Större antal: 114 ex str N Klåvudden, Harge, 3.5 (Andreas Sandberg). 197 ex str N Klåvudden, Harge, 11.5 (Lage Johnson, Peter Gustafson, Andreas Sandberg).

Noterbart: 3 ex str N Klåvudden, Harge, 25.4 (Kent Larsson, Erik Törnvall). 2 ex Tvärvägen, Oset, 5.8 (Håkan Carlestam).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Årets första fisktärna dök i vanlig ordning upp i mitten av april medan årets sista höll sig kvar extremt länge och hade dessutom fint sällskap av skäggtärnan en bit in i oktober månad. Slutet av augusti bjöd på stora mängder tärnor på södra delen av Storhjälmaren med flera noteringar på åtskilliga hundratal. Toppnoteringen syns nedan:

Större antal: 800 ex Hjälmaran Nrk 24.8 (Ola Strand, Leif Sildén).

Noterbart: 1 ex Kårsta 206, Södra Längen, Längensområdet, 13.4 (Dennis Crona). 1 1K Oset - Rynningeviken 9-12.10 (Johan Åhlén, Magnus Friberg m.fl.).

Skogsduva *Columba oenas*

Återhämtningen för skogsduvan verkar fortsätta och rapporteringen ökar både i frekvens och i antal. Under januari och februari gjordes ett antal observationer som får anses vara vinterfynd medan årets sista observation gjordes i slutet av november. Vi nämner även några glädjande noteringar av flockar på 30 exemplar eller mer.

Vinter: 1 ex Kvismaren 1-6.1 (Albin Lundkvist, Åke Pettersson m.fl.). 1 ex Segersjö 2.1 (Anders Jacobsson). 4 ex Brånsta 12.1 (Gustav Wändell). 1 ex Kantarellstigen 6, Åsbro 23.1 (Kent Larsson). 3 ex Stortorp 7.2 (Bengt Jalsborn). 2 ex Flyhagen Annabodavägen, Garphyttan 14.2 (Benny Fredriksson). 2 ex Stortorp 19.2 (Ola Strand).

Större antal: 38 ex Fornskinnsmossen, Kvismaren 11.3 (Ola Strand). 50 ex Näsby gård, Ekeby, 12.3 (Håkan Persson). 60 ex Bondevrak, Segersjö, 14.3 (Lage Johnson). 46 ex Fiskebron, Kvismaren, 27.6 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 30 ex Killingsmaden, Kvismaren, 11.7 (Johan Åhlén).

Noterbart: 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 21.11 (Anders Carlberg).

Ringduva *Columba palumbus*

Gott om vinterfynd både i början och i slutet av året. Som vanligt flest rapporter i och kring Örebro. Några toppnoteringar på olika lokaler listas till exempel Adolfsberg - Hagalundsbacken och Rynninge - Oset. Efter den 20 februari brukar det

bli svårare att veta om det är rena vinterfynd eller tidigt anländande fåglar. Dessutom tar vi med ett par större antal, nämligen fyrsiffriga sådana både sträckande och rastande.

Vinter: 7 ex Rynninge, Örebro, 1.1 (Ola Åhlén, Johan Åhlén). 6 ex (2 ad+4 2K) Hagalundsbacken, Örebro, 6.1 (Tord Larsson m.fl.). 2 ex Vranavägen 9, Sköllersta, 25.1 (Magnus Friberg). 1 ex Markasjön, Almby, 26.1 (Håkan Johannesson). 9 ad Hagalundsbacken, Örebro, 1.2 (Tord Larsson). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 15.2 (Kent Halttunen). 1 ex Kumla 16.2 (Gustav Wändell). 2 ex Örebro 11.12 (Joakim Johansson). 1 ex Almbyplan, Örebro, 18.12 (Johan Åhlén). 7 ex Hagalundsbacken, Örebro, 20.12 (Tord Larsson). 1 ex Slussbron, Örebro, 24.12 (Göran Andersson). 2 ex Katrinelund, Stora Mellösa, 25.12 (Mats Strandberg). 3 ex Caféhörnan, Oset, 30.12 (Anders Jacobsson).

Större antal: 1000 ex Axbergshammar 18.8 (Peter Bernövall). 1000 ex str S Ässön 1.10 (Åke Lorin, Bernt Jerlström).

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Tredje året i rad med närmast identisk rapportering av arten i landskapet. Man skulle kunna sammanfatta det med att det verkar som om denna stabilt låga nivå är något vi får vänja oss vid. Precis som föregående år kommer årets högsta notering från Hammar i Sydärke. Fortsätt att rapportera samtliga turkduvor!

Större antal: 6 ex Hammars kyrka, Hammar 18.3 (Nils-Erik Ström).

Turturduva *Streptopelia turtur*

Efter ett år helt utan fynd i landskapet gjordes 2009 hela fyra fynd. Ser man till datumen skulle visserligen fåglarna i Stora Mellösa och Fällerssta kunna vara samma individ men behandlas här ändå som två olika fynd. Observationerna av spelande fåglar i maj och sedan vid Ekeby i juli är intressanta och skulle kunna tyda på häckning i området. Oktoberfyndet gjordes på en matning i ett villaområde. Då områdets katter kastade lystna blickar samt gjorde misslyckade försök att ta den oskygga duvan av daga togs den omhand och placerades i voljär hos fågeldoktorn.

Tyvärr avled den senare i fångenskap trots idogt ätande.

4 fynd: 1 ad hane spel/sång, ej häckning Råby, Stora Mellösa, 23-28.5 (*Leif Sildén, Rune Eriksson m.fl.). 1 ex spel/sång, ej häckning Boängen, Fällerssta, 29-31.5 (*Staffan Werme, Peter Karlehagen m.fl.). 1 ex Ekeby 13.7 (*Magnus Friberg). 1 ex Garphyttan 22-28.10 (*Irene Holm, *Lars Holm, Lage Johnson m.fl.).

Gök *Cuculus canorus*

Årets första respektive sista rapporterade gök ses nedan och avviker inte mycket från vad som är normalt för den senaste tioårsperioden. Några enstaka dyker upp i slutet av april medan mängden dyker upp i första halvan av maj. Från augusti finns en hel del rapporter medan antalet sedan sjunker drastiskt i början av september.

Noterbart: 1 ex spel/sång Julösmossen 28.4 (Kent Halttunen). 1 honf Ormesta holme, Oset 26.8 (Owe Persson).

Berguv *Bubo bubo*

Under riksinventeringsåret 2009 rapporterades revirhävande fåglar in från hela nio olika lokaler i landskapet vilket är mycket glädjande! På en av dessa lokaler sågs senare en stor unge vilket är den första konstaterat lyckade häckningen i landskapet på flera år. Förutom från dessa lokaler även rapporterad från följande lokaler och tidpunkter:

Noterbart: 1 ex spel/sång, ej häckning CV-området, Örebro, 22.3 (Johan Oscarsson). 1 ex Allégatan, Hallsberg, 24.4 (Emma Ode). 1 ex Utsiktsgatan, Östansjö, 4.8 (Sven-Åke Josefsson). 1

Silvertärna. Foto: Magnus Friberg

ex Ormkärret, Kvismaren, 8.11 (Håkan Persson).

Hökuggla *Surnia ulula*

Två fynd av arten gjordes i landskapet detta år. Korta observationer av fåglar som inte blev stationära men de två observationer som gjordes på Villingsbergs skjutfält under 2008 och årets från samma område är högtintressanta då de gjorts i mycket bra biotop för arten. Håll utkik där även framöver!

2 fynd: 1 ex Högby, Kägla-området, 25.2 (*Jörgen Lindberg). 1 ex Södra Tolsboda, Villingsbergs Skjutfält 10.10 (*Helny Olsson).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

En tillbakagång jämfört med föregående års 80 exemplar på 55 lokaler men ändå en bra siffra då 50 individer rapporterades från 47 olika platser 2009. Vid Ekers grusgrop, Atle bergtäkt och Grönsjön utanför Laxå noterades två exemplar samtidigt. Inga konstaterade häckningar detta år men handen på hjärtat: Hur lätta är de att hitta egentligen?

Kattuggla *Strix aluco*

Fortsatt ökning i antalet platser med revir av kattuggla i landskapet! På hela 109 olika platser har arten noterats vilket är den högsta noteringen jämfört med åren tillbaka till 1997. Visst finns en liten risk för dubbelräkning i genomgången av alla rapporter men vi har säkerligen även missat en hel del revir. Trots detta har tiggande ungar bara hörts på 14 olika platser under sommaren vilket kanske kan tyda på ett sämre häckningsår än normalt. Under ett par år i slutet av 90-talet noterade vi upp till 40 kullar i landskapet! Natthysna mera och rapportera! Serien med antal revir från 1997 och framåt ser ut såhär:

1997 78 revir	1998 68 revir	1999 53 revir
2000 42 revir	2001 71 revir	2002 64 revir
2003 51 revir	2004 64 revir	2005 88 revir
2006 77 revir	2007 94 revir	2008 106 revir
2009 109 revir.		

Slaguggla *Strix uralensis*

Paret i Askersunds kommun finns fortfarande kvar och häckade troligen. Dessutom observationer på ytterligare två platser varav åtminstone den ena ligger i närheten av där ett par häckade framgångsrikt år 2005. Att anta att det finns fler par där ute lär väl inte få så många att lyfta på ögonbrynen, eller? Ut och leta!

3 fynd: 2 ex i par spel/sång Askersunds k:n 17.3-28.4 (Tage

Carlsson, Andreas Tranderyd m.fl.). 1 ex Ågrena 22.3 (Henrik Randén). 1 ex spel/sång Östervik 29.3 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson).

Lappuggla *Strix nebulosa*

Hela fyra fynd av arten i landskapet detta år vilket gör att vi numera är uppe i 19 fynd totalt! Trots långa perioder datummässigt på de två vinterfynden har endast ett par observationer gjorts på respektive lokal. Av föregående års häckning syntes detta år inte ett spår men nog finns de att hitta där ute? Observationerna i maj och juni lär ju vara tecken på det!

4 fynd: 1 ex lämpl biotop Fågelåsen, Nysund, Nrk 1.1-18.3 (Sören Hedberg, Mårten Persson). 1 ex lämpl biotop Porla brunn 10.1-12.3 (*Ari Laine, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex lämpl biotop Sveafällen 4.5 (Leif Paakkonen). 1 ex lämpl biotop Karsjön 6.6 (Åke Lorin).

Hornuggla *Asio otus*

Noterad under häckningstid på hela 21 olika lokaler vilket tar oss tillbaka till 2003 års nivå efter flera år av minskad rapportering. På 11 av dessa lokaler hördes senare tiggande ungar vilket är ett mycket bra resultat! Ett par udda fynd ses nedan och varken februarifynd eller oktoberfynd hör till vanligheterna i landskapet.

Noterbart: 1 ad Rosenbergsstugan, Oset, 4.2 (Rune Eriksson, Tord Sundström m.fl.). 1 ex Rönneberget, Resta 12.10 (Jan Rees, Nina Rees).

Jorduggla *Asio flammeus*

En tillbakagång i antalet observationer jämfört med föregående år. Som vanligt flest rapporter från Kvismaren där arten noterades under häckningstid från 16 april till 11 juli. Dock bara med en individ i taget under denna period. Troligen görs häckningsförsök i landskapet då och då. Nedan ses observationer på andra lokaler än Kvismaren under häckningstid samt de tre observationerna från januari och två från mars månad. Efter den 11 juli gjordes inga observationer alls i landskapet!

Vinter: 2 ex Fräknabotten, Kvismaren, 6.1 (Gunnar Nilsson, Rune Eriksson m.fl.). 1 ex Västra kröken, Kvismaren, 7.1 (Anders Karlsson). 1 ex Sköllersta 30.1 (Magnus Friberg). 1 ex Nynäsången, Kvismaren, 9.3 (Stickan Hallemark). 1 ex Reningsdammen, Vretstorp, 29.3 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson).

Noterbart: 1 ex Brändåsen 28.4 (Ola Strand). 1 ex Oset 29.4 (Owe Persson). 1 ex lämpl biotop Stora Mellösa 9.6 (Leif Sildén). 1 ex Snavlunda, Lindbacka, 20.6 (Ola Erlandsson).

Pärluggla *Aegolius funereus*

Återigen ett riktigt magert år för arten med endast

20 ropande under våren. Så pass få att samtliga observationer ses nedan och sedan 2004 har det nu pendlat mellan 20 och 26 exemplar. Går vi tillbaka till 2003 hittar vi ett år med 31 ropande. Ett mörkertal finns säkert men hur stort är det? Alla utom en individ hörda, den sista bara förbiflygande.

Noterbart: 1 ex lockläte Trollkarlsklint, Södra Kilsbergen, 11.3 (Håkan Persson). 2 ex spel/sång Brevens bruk 15.3 (Ola Strand). 3 ex spel/sång Grönsjön (torp) 18.3 (Magnus Friberg, Hans Waern). 2 ex lockläte Grönsjöbacken, Stora Rankemosen, 21.3 (Lennart Ahlen). 1 ex spel/sång Östervik 29.3 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson). 2 ex spel/sång Grönsjön (torp) 3.4 (Benny Fredriksson). 1 ex spel/sång Torpet Fridhem, Hardemo, 10.4 (Fredrik Enoksson). 3 ex spel/sång Nysund Nrk 14.4 (Lennart Ahlen). 5 ex spel/sång Villingsbergs Skjutfält 18.4 (Benny Fredriksson, Helny Olsson). 1 ex spel/sång Lanforsdammen, Villingsbergs Skjutfält, 23.4 (Kent Larsson). 1 ex spel/sång Grönsjön (torp) 27.4 (Bengt Jalsborn). 1 ex spel/sång Bruna Bergen, Breven/Kilsmo-området, 1-2.5 (Magnus Friberg). 3 ex spel/sång Svartå 14.5 (Leif Sildén). 1 ex spel/sång Dampudden, Sottern, 31.5 (Andreas Gullberg). 1 ex Tolsbohyttan, Villingsbergs Skjutfält 9.8 (Helny Olsson).

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Detta år rapporterad med uppskattningsvis 45 spelande fåglar i landskapet vilket skall jämföras med 37 föregående år och 85 under riksinventeringsåret 2007. Mörkertalet är med andra ord mycket stort. Områdena kring Svartå och Brevens bruk som

vanligt mest besökta liksom Villingsbergs skjutfält. Fortsätt rapportera och inventera! Allt enligt planerna dök de första skärorna upp i andra halvan av maj månad och ett par observationer som sticker ut ur mönstret ses här:

1 ex Bärsta, Kvismaren, 6.8 (Jan Rees, Nina Rees). 1 ex Almby, Örebro 25.8 (Owe Persson).

Tornseglare *Apus apus*

Årets första respektive sista och dessutom extremt sena tornseglare ses nedan liksom en ordentlig myggsvarm från början av juni.

Större antal: 2000 ex Ängfallet, Kvismaren, 3.6 (Joakim Johansson).

Noterbart: 2 ex födosökande Rysjötornet, Kvismaren, 8.5 (Stickan Hallemark). 1 ex Hästhagsviken, Katrinelund, 31.10 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Häckningar har detta år noterats på fyra olika lokaler nämligen följande: Karlslund - 2 kullar, Hidingebro - 2 kullar, Hidinge - 1 misslyckad häckning, Mosås - 2 misslyckade häckningar (Juhani Vuorinen). Fyra kullar, totalt hela 24 ungar, kom med andra ord på vingarna medan tre häckningar misslyckades. Trots dessa misslyckanden ett bra resultat med närkingska mått mätt. Vinterfynd gjordes i början av året på tre

*Upplev naturen närmare
med en kikare från oss*

*Swarovski * Steiner * Pentax * Focus*

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJE

Filarevägen 3 Lillån (bredvid Toyota bil)
019-250623 www.a-foto.se

Slaguggla. Foto: Benny Fredriksson

lokaler och i december på en lokal. Var det fågeln i Oset som senare sågs vid Lindbacka?

Vinter: 1 ex Oset 7-14.1 (Thomas Gustafsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex Lindbacka 22-28.3 (Stickan Hallemark, Erik Törnvall m.fl.). 1 ex Öknabron, Kvismaren, 22.3 (Patrik Rhönnsad). 1 ex Dimbobaden 6.12 (Per Karlsson Linderum).

Göktyta *Jynx torquilla*

Ett av de bästa göktyteåren på länge fick vi uppleva 2009 med rapporterade tytor under häckningstid på hela 72 olika lokaler i landskapet. Detta kan jämföras med 33 lokaler 2004, 62 lokaler 2005, 67 lokaler 2006, 57 lokaler 2007 och 39 lokaler 2008. Holkprojektet i Västernärke noterade lyckade häckningar i 15 holkar med totalt 113 pull vilket är ett mycket bra resultat! Pull i bo hördes även i Sörbyskogen utanför Örebro. Den första och den sista tytan för året ses nedan och datumen innebär både att de kom något tidigare och stannade något längre än normalt.

Noterbart: 1 ex spel/sång Gamla tippen, Oset, 15.4 (Olle Liljedahl, Bernt Bergström m.fl.). 1 IK ringm Fågelsjön, Kvismaren, 14.9 (Kvismare Fågelstation).

Gråspett *Picus canus*

Inte heller under 2009 gjordes några observationer

av gråspett under häckningstid. Talgbesökande gråspettar har det däremot funnits på flera olika lokaler i vanlig ordning. Under perioden januari-mars sågs gråspettar på sju olika lokaler. Samtliga var hanar och på fem av lokalerna besöktes matningar. Under perioden oktober-december noterades 11 olika gråspettar på nio lokaler, sex honor, två hanar och tre utan angivet kön. Även då i anslutning till matningar i fem av fallen och flera av lokalerna är samma som under årets början. Notera skillnaden i könsfördelning mellan början och slutet av året! Nedan ses de fynd som avviker ur mönstret och som inte gjorts i anslutning till en matning.

Noterbart: 1 hane Axsjöfallet 9-10.1 (Björn Nordzell). 1 ad hane Grönsjön (torp) 10.1 (Magnus Friberg). 1 honf Berga, Villingsbergs Skjutfält, 1.11 (gm Erik F Nordberg). 1 ex Boda, Hammar, 7.11 (Nils-Erik Ström). 1 honf Lövängen, Garphyttans nationalpark 15.11 (Jan Hägg). 1 hona Tomta, Hallsberg 21.11 (Billy Lindblom). 1 ex Djurgården, Ekeberg, Lillkyrka, 6.12 (Michael Andersson).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Inventeringen av arten i området Oset och Rynningeviken gav detta år tre revir i Oset varav ett i sydöstra hörnet på reservatet och fyra revir i Rynningeviken. Endast en lyckad häckning konstaterades dock. Från Kvismaren rapporterades fem revir men inte om några lyckade häckningar. Förutom från dessa välbesökta områden rapporterades arten under häckningstid från inte mindre än 43 olika platser vilket är en återgång i rapporteringen till 2006 års bra nivå. Tyvärr kunde bara ett fåtal lyckade häckningar konstateras trots detta och arten verkar ha det tufft just nu.

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Inga säkra häckningar inrapporterades detta år. Under häckningstid dock noterad på flera platser med lämplig biotop varav flera på Villingsbergs skjutfält. Generellt sett är det i Garphyttans nationalpark de flesta observationerna görs under vintern och på Villingsbergs skjutfält under sommaren. Under år 2009 dök det dock upp en hel del rapporter om arten på andra platser vilket är glädjande. Dessa platser och observationer listas nedan:

Noterbart: 1 honf Markaskogen, Almby, 1-19.1 (Sune Johansson, Mikael Tellbe m.fl.). 1 hane Markaskogen, Almby 2-21.1 (Albin Lundkvist, Håkan Johannesson m.fl.). 1 hane

Fallet, Hjälmarsberg, 9.1 (Björn Gunnarsson). 1 ex Karlslund 11.1 (Ola Erlandsson). 1 ex Varbergaskogen, Varberga, 9.2 (Ove Ericsson). 1 hane Markaskogen, Almby, 12.2 (Håkan Johannessson). 1 honf Sörbyskogen, Örebro, 13.2 (Bo Ståhl). 1 hane Fallen, Karlslund, 15.2 (Torbjörn Lindahl). 1 ex Fallen, Karlslund, 23.3 (Anders Jacobsson). 2 i par i lämpl. häckbiotop Bredmossen, Tjurlången, 29.3 (Johan Moberg). 1 hona Ormesta holme, Oset, 13-30.4 (Olle Liljedahl, Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex Askersunds hamn, Askersund, 16.12 (Nils-Erik Ström). 1 ex Trystorps ekäng, Tångeråsa kyrka, 16.12 (Nils-Erik Ström). 1 hane Sörbyskogen, Örebro, 21-22.12 (Bo Ståhl).

Trädlärka *Lullula arborea*

År 2009 visade sig bli det bästa året hittills när det gäller rapportering av trädlärkor i landskapet då hela 38 olika individer rapporterades sjungande från 31 olika lokaler. Närmast detta kom vi år 2005 med 33 sjungande från 23 lokaler. Årets första passerade samtliga sträckande på olika lokaler i mitten av mars och årets sista sträckte söderut över Oset en bit in i november. Ett par bra sträcksiffror från Rynningeviken redovisas också liksom ett gäng rastare från Kvarntorpshögen under hösten.

Större antal: 19 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 20.9 (Ola Erlandsson). 10 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 20.9 (Leif Eckmann). 11 ex rast Kvarntorpshögen 24.9 (Håkan Persson).

Noterbart: 2 ex str N Fiskinge 219, Tybblebacken, 15.3 (Johan Åhlén). 1 ex str N Tysslingen norr, Tysslingen, 15.3 (Lage Johnson). 2 ex str NO Bondevrak, Segersjö, 15.3 (Lage Johnson). 3 ex str N Grodgölen, Rynningeviken, 15.3 (Lennart Eriksson). 1 ex str SV Ormestaängarna, Oset, 11.10 (Owe Persson).

Sånglärka *Alauda arvensis*

Årets första sånglärkor dök upp på flera lokaler den sista februari vilket är några få dagar efter medelankomstdatumet i landskapet. Nedan syns ett vinterfynd av en individ som sent omsider bestämt sig för att pröva lyckan på sydligare breddgrader istället.

Vinter: 1 ex str S Adolfsberg, Örebro, 26.12 (Tord Larsson).

Backsvala *Riparia riparia*

Här redovisar vi samtliga observationer som är rapporterade med häckningskriterium i Svalan vilka inte är speciellt många och visst kunde de vara betydligt fler? Dessutom årets första där vi precis som föregående år nåddes av en extremt tidig individ och sedan dröjde det tio dagar innan nästa dök upp. Årets sista rapporterades i vanlig ordning under andra halvan av september. Även en större ansamling från Oset är värd att nämna.

Häckningar: 20 ex besöker bebott bo Norra Folkavi 15.6 (Kent Halttunen). 32 ad föda åt ungar Öns åkrar, Kvismaren,

20.6 (Magnus Friberg). 1 ad lämpl biotop Bastedalen, Harge, 27.6 (Ronnie Lindqvist). 15 ex besöker bebott bo Öns åkrar, Kvismaren, 29.6 (Rune Eriksson). 15 ex besöker bebott bo Öns åkrar, Kvismaren, 30.6 (Rolf Hagström). 25 ex lämpl biotop Närkes Kils-området 1.7 (Leif Asplund). 6 ex bo, hörda ungar Närkes Kils-området 1.8 (Leif Asplund). 20 ex bo, ägg/ungar Ässön 8.8 (Ola Erlandsson).

Större antal: 200 ex Oset 4.6 (Owe Persson).

Noterbart: 1 ex Killingemaden, Kvismaren, 11.4 (Magnus Friberg). 1 ex Fågeludden, Oset, 24.9 (Åke Pettersson).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Årets första ladusvala satte fenologirekord för landskapet med fyra dagar när den dök upp tidigt i april. Sista observationen för året i mitten av oktober är dock långt ifrån det senaste. En bra sträcksiffra från hösten presenteras också nedan:

Större antal: 507 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 29.8 (Ola Erlandsson).

Noterbart: 1 ex Rysjön, Kvismaren, 5.4 (Anders Jacobsson, Ove Pettersson m.fl.). 1 ex Bondevrak, Segersjö, 18.10 (Ove Pettersson, Jan Gunnarsson m.fl.).

Hussvala *Delichon urbicum*

Även här årets första och sista rapport samt ett stort antal födosökande i Oset i juni månad. På ett datum som dessutom känns igen från backsvalorna här innan. En bra svalgad med andra ord.

Större antal: 300 ex Oset 4.6 (Owe Persson).

Noterbart: 1 ex Svartåns mynning, Oset 15.4 (Bernt Bergström, Kjell Brandin). 1 ex Fågeludden, Oset 24.9 (Åke Pettersson).

Mindre flugsnappare. Foto: Anders Jonsson

Trädiplärka *Anthus trivialis*

Nästan två veckor tidigare än normalt dök de första trädiplärkorna upp och runt den 20 april när de normalt sett kommer så var redan åtminstone ett trettiotal individer observerade. Årets första och sista ses nedan samt en bra sträckssiffra från hösten.

Större antal: 300 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 20.8 (Ola Erlandsson).

Noterbart: 1 ex Rysjön, Kvismaren 10.4 (Owe Persson). 1 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 26.9 (Ola Erlandsson, Leif Eckmann m.fl.).

Ängsdiplärka *Anthus pratensis*

Denna tåliga lilla krabat redovisas i form av första och sista fyndet för året. Årets första var några få dagar tidigare än normalt medan årets sista egentligen skulle räknas som ett vinterfynd.

Noterbart: 1 ex Hammarbron, Kvismaren, 16.3 (Johan Åhlén). 1 ex Husön, Kvismaren, 7.12 (Rolf Engwall).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Två vårfynd och bara 11 höstfynd detta år vilket tyvärr får ses som normalt nuförtiden. Arten fortsätter att minska och vi fortsätter att redovisa samtliga fynd.

Vår: 1 ex Ormkärssplattformen, Kvismaren, 17.5 (Johan Månsson). 1 ex Älgesta, Tysslingen, 19.5 (Toni Berglund).

Höst: 1 ex Södra Näsbyängen, Oset, 29.8 (Owe Persson). 1 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 31.8 (Ola Erlandsson). 1 ex Gutterboda, Atleverket, 5.9 (Bo Ståhl). 1 ex Rysjön, Kvismaren, 5.9 (Åke Pettersson). 1 ex Västra kröken, Kvismaren, 5.9 (Anders Karlsson). 1 ex str S Västra kröken, Kvismaren, 6.9 (Håkan Johannesson). 1 ex Orrkilen, Kägla-området, 6.9 (Bo Runesson). 2 ex Venastugan, Rynningeviken, 7.9 (Leif Sandgren). 1 ex Tvärvägen, Oset, 13.9 (Johan Oscarsson). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 15.9 (Peter Gustafson). 1 ex Raststugan Hålsingland, Tysslingen, 24.9 (Lars Lundstedt).

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Betydligt färre fynd av denna art jämfört med de senaste åren. Endast två vårfynd och två höstfynd och av okänd anledning efter flera års ökande rapportering.

Vår: 1 ex Norra tornet, Tysslingen, 7.4 (Ola Åhlén). 1 ex Tanntorp, Hjortkvarn, 13.4 (Mats Weiland).

Höst: 1 ex str V Svartåns mynning, Oset, 15.8 (Owe Persson). 1 ex Hjälmarsberg – Oset, 23.9-1.10 (Åke Pettersson, Stickan Hallemark m.fl.).

Gulärka *Motacilla flava*

Årets första och årets sista observation presenteras här samt även en bra sträckssiffra från hösten. Årets första gulärkor sågs ungefär en vecka tidigare än normalt. Något som ju går igen när det gäller flera

arter under året.

Större antal: 310 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 30.8 (Ola Erlandsson).

Noterbart: 2 ex Södra tornet, Tysslingen 19.4 (Håkan Carles-tam). 1 ex Tvärvägen, Oset, 1.10 (Stickan Hallemark).

Forsärka *Motacilla cinerea*

En svag minskning i rapporteringen kan märkas i årets rapportering. Trots detta kommer under häckningstid rapporter från 28 olika lokaler med lämplig biotop och från 20 av dessa rapporteras två adulta fåglar. På hela 12 lokaler har dessutom lyckad häckning noterats under året! Mörkertalet är fortfarande stort och artens ökning i landskapet torde det inte råda några tvivel om. Inga vinterfynd gjordes dock under året vilket vi blivit bortskämda med de senaste åren. Årets första forsärkor sågs vid Örebro slott och årets sista vid Oset enligt nedan:

Noterbart: 3 ex Örebro slott 18.3 (Anders Sandström). 1 ex Ormesta holme, Oset, 26.10 (Åke Pettersson).

Sädesärka *Motacilla alba*

Inga vinterfynd under året och därför redovisas bara årets första och sista observationer. Årets första individ sågs några dagar tidigare än normalt medan mängden dök upp som vanligt i april månad.

Noterbart: 1 ex Klåvudden, Harge, 21.3 (Nils-Erik Ström). 2 ex Kvismaren 19.10 (Ola Strand).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Detta år noterades sex lyckade häckningar av Juhani Vuorinen och hans team vilket är i paritet med föregående år. Sammantaget gjordes vinterfynd på hela 31 olika lokaler varav sex stycken med fler än en individ och detta är ett mycket bra resultat! Till och med den högsta noteringen sedan år 2000. En något groggy individ hittades under hösten utanför en butik inne i Örebro och fick transporterats till Fågeldoktorn.

Noterbart: 1 ex Stortorget, Örebro 29.10 (Anders Kronhamn).

Järnsparv *Prunella modularis*

Inga vinterfynd noterade detta år och sina vanor trogna dök de första upp de första dagarna i april. Under dessa tidiga vårdagar med plötsliga bakslag har de dessutom ofta den goda smaken att trilla ner och besöka fågelbord innan de fortsätter mot sin egentliga häckningsbiotop.

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterförekomsten av rödhake ökar fortfarande och

detta år noterades ett tiotal individer både i början och i slutet av året. Frågan är hur de kvarstannande fåglarna i slutet av året klarade sig när den bistra vintern slog till? De första flyttande rödhakarna dök som vanligt upp i slutet av mars månad.

Näktergal *Luscinia luscinia*

Som vanligt redovisas första samt sista observationen för året samt högsta antal för ett givet område på tio exemplar eller fler. Årets första dök upp ungefär en vecka tidigare än normalt och den stora mängden kom som vanligt under maj månad. **Noterbart:** 1 ex spel/sång Norrbyås, Kvismaren 25.4 (Rune Eriksson). 10 ex spel/sång Rynningeviken 19.5 (Ola Erlandsson). 15 ex spel/sång Segersjö åkermark, Segersjö 25.5 (Lage Johnson). 20 ex spel/sång Oset 2.6 (Daniel Andersson). 1 ex Rysjötornet, Kvismaren, 28.8 (Jan Rees, Nina Rees m.fl.).

Blåhake *Luscinia svecica*

Våren 2009 bjöd endast på två fynd av arten vilket är färre än normalt och sommarfynd är direkt ovanliga på våra breddgrader. Från den 21 augusti noterades arten på ett flertal lokaler och närapå dagligen i landskapet fram till den 20 september och med som mest tre exemplar samtidigt. Därefter gjordes endast ytterligare ett fynd.

Vår: 1 ad hane Solberga 27-28.4 (Lennart Ahlen). 1 ex Åslaholmen, Kvismaren 18.5 (Lage Johnson).

Sommar: 1 ex Nyängen, Kvismaren 31.7 (Leif Sildén).

Höst: 3 hane Boglundsängen 12.9 (Sune Johansson m.fl.). 1 ex Öbyåker, Kvismaren 26.9 (Anders Jacobsson).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Endast två lokaler med par under häckningstid detta år att jämföra med fyra under 2008. Överlag väldigt lite rapporter om arten under året vilket är den första rejäla minskningen på flera år. Kvarntorp och Garphyttan är fortfarande starka fästen medan de i övrigt verkar kunna dyka upp lite varstans. Två höstfynd gjordes också och industriområdet i Zinkgruvan bör ju vara en lämplig biotop för arten även under häckningstid.

Häckning?: 1 ad hane permanent revir Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 4-23.4 (Håkan Carlestam, Håkan Persson m.fl.). 1 hane lämpl biotop Garphyttan Wire, Garphyttan, 11.4-1.5 (Ann-Margret Elmroth, Andreas Tranderyd m.fl.). 2 i par permanent revir Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen, 1.5 (Håkan Persson). 2 i par lämpl biotop Garphyttan Wire, Garphyttan, 1.5 (Andreas Tranderyd).

Noterbart: 1 ex lämpl biotop Rösavi 24.5 (Albin Lundkvist). 1 2K+ hane spel/sång Näsby, Örebro, 25.5 (Per Wedholm). 1 hona lämpl biotop Nedra Vesta, Sannahed, 11.6 (Albin Lundkvist).

Höst: 1 1K ringm Ässön 20.8 (Kvismare Fågelstation). 1 honf Zinkgruvan 14.10 (Stefan Sandberg).

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Ett tidigt vårfynd syns nedan. Hade det inte rört sig om en hane hade man kunnat misstänka svart rödstjärt. Normalt dyker ju de första vanliga rödstjärtarna upp i månadsskiftet april-maj.

Noterbart: 1 ad hane Alkärrsvägen 2, Örebro, 18.4 (Mats Eriksson).

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Även här gjordes ett tidigt vårfynd och på exakt samma datum föregående art. Normalt dyker de första upp under den sista aprilveckan medan denna fågel dök upp ungefär en vecka tidigare. Hade det varit ytterligare en vecka tidigare hade man definitivt kunnat misstänka svarthakad buskskvätta.

Noterbart: 1 ex spel/sång, ej häckning Lindbacka 18.4 (Ola Erlandsson).

Västlig svarthakad buskskvätta *Saxicola torquatus rubicola*

Två fynd av fåglar ur den västliga rasgruppen (rubicola/hibernans) av svarthakad buskskvätta gjordes i landskapet under året. Visserligen gjordes fynden på i stort sett samma lokal men eftersom det är ett uppehåll i rapportering från den 10 april till den 30 augusti anser vi att det är mer sannolikt att det rör sig om två olika individer. Tysslingen är ju trots allt en rätt välbesökt lokal. Åttonde respektive nionde fyndet i landskapet och av den östliga rasgruppen (maurus/stejnegeri) har endast ett fynd gjorts.

2 fynd: 1 ad hane Egersta, Tysslingen 10.4 (*Toni Berglund, Michael Andersson, Anders Jacobsson m.fl.). 1 hane Hättinge, Tysslingen 30.8-6.10 (*Bengt Jalsborn, Kerstin Signal m.fl.).

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Allt enligt planerna dök de första stenskvättorna för året upp på flera lokaler den 5 april. Årets sista

Ekonomas
Redovisningskonsult AB
Tel. 019-58 10 45

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

observation samt en större skvättansamling får ett extra omnämnande.

Större antal: 18 ex Västra rakan, Kvismaren, 8.9 (Håkan Persson).

Noterbart: 1 ex Västra rakan, Kvismaren, 12.10 (Stickan Hallemark m.fl.).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Ett magert år när det gäller fynd av ringtrastar i landskapet. Endast sex individer sågs på lika många lokaler enligt nedan. Inte heller detta år något höstfynd.

Vår: 1 hane Tanntorp, Hjortkvarn, 12.4 (Mats Weiland). 1 hane Kvarntorpshögen 12.4 (Anders Jacobsson, Magnus Friberg). 2 hane Kvarntorpshögen 13.4 (Håkan Johannesson, Johan Åhlén m.fl.). 1 hane Odlingen, Garphyttan 21.4 (Håkan Carlestam, Anders Kronhamn m.fl.). 1 hane Nordanbro, Vretstorp, 26.4 (Sven-Åke Josefsson, Tage Carlsson m.fl.). 1 hona Kumla 26.4 (Bernt Jerlström).

Taltrast *Turdus philomelos*

Som den enda av de vanliga trastarna var taltrasten den art som inte uppträdde i stora antal året ut. Rönnbär hör ju inte till favoritfödan för arten direkt. Ett par vinterfynd blev det dock i slutet av året. Vårflyttarna kom som de normalt brukar göra de sista dagarna i mars.

Vinter: 1 ex Garphyttans nationalpark 11.12 (Ola Strand). 1 ex Uggelboda, Stortorp, 13.12 (Ola Strand).

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

De första vårrödvingarna dök detta år upp något senare än normalt nämligen den 1 april. Kanske var det på grund av att de redan då visste att de skulle

Sädesärta. Foto: Magnus Friberg

kunna bli kvar ända fram till årsskiftet i aldrig tidigare noterade mängder. Den goda tillgången på rönnbär gjorde ju att flera arter trastar stannade kvar året ut i stora antal. Hur dessa fåglar sedan klarade av den bistra vinter vi fick uppleva förtäljer icke historien men nog såg flera av dem allt annat än pigga ut mot slutet?

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Ett vinterfynd gjordes i början av året och den fantastiska hösten och förvintern med alla rönnbär bjöd på kvarstannande dubbeltrastar året ut. En hög sträckssiffra under hösten listas också liksom ett par tidiga vårfynd.

Vinter: 1 ex Snavlunda, Lindbacka, 9.1 (Ola Erlandsson).

Noterbart: 1 ex Kalstaholmen, Kvismaren, 7.3 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex Fornskinnåsårarna, Kvismaren, 10.3 (Johan Åhlén).

Större antal: 36 ex str S Ässön 3.10 (Leif Sildén, Ola Strand).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Omkring 90 sjungande hanar har rapporterats under året. Tyvärr gjordes inga säkra häckningsfynd under 2009. Årets första gräshoppsångare dök precis som förra året upp vid Björka lertag.

Första vårfynd: 1 ex spel/sång Björka lertag 28.4 (Frank Tholfsson).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Fem fynd av sju individer är en liten ökning jämfört med 2008 och 2007 då endast fyra fynd gjordes respektive år. Dock är det en bit kvar till de omkring tio ex som brukade noteras årligen i början av 2000-talet. Fyndet av

hela tre sjungande exemplar i Segersjö den 6-7 juni är värt ett extra omnämnande.

Fynd: 1 hane spel/sång Segersjö 30.5-23.6 (Ola Strand m.fl.) och 3 ex spel/sång Egbyviken, Segersjö, 6-7.6 (Gunnar Nilsson, Lage Johnson m.fl.). 1 ex spel/sång Värnsta 9-18.6 (Ola Strand, Sven-Åke Josefsson m.fl.). 1 ex spel/sång Sköllersta 11.6 (Magnus Friberg). 1 spel/sång Ervalla ängar Nrk, Ervalla station, 23-27.6 (Michael Andersson). 1 ex spel/sång Fiskinge by, Kvismaren 28.6-1.7 (Johan Åhlén m.fl.).

Vassångare *Locustella luscinioides*

Sammanlagt fem fynd är en god utdelning. Två av fåglarna ringmärktes dessutom, fågeln i Rynningeviken den 9.6 och fågeln i Fågelsjön den 15.7. Tre olika fåglar bedöms ha funnits i Kvismareområdet under sommaren.

Fynd: 1 ex spel/sång Segersjöviken, Segersjö, 4.5 (Bengt

Hansson). 1 ex spel/sång Rysjön, Kvismaren, 26.5-15.7 (Magnus Sandberg, Ronny Nilsson m.fl.). 1 2K hane spel/sång Rynningeviken 9.6-17.7 (Lennart Eriksson m.fl.). 1 hane spel/sång Värstamaden, Kvismaren, 11.6-15.7 (Johan Åhlén m.fl.). 1 ex spel/sång Fågelsjön, Kvismaren 13.7 (Albin Enetjärn m.fl.). Fågeln ringmärktes 15.7 (Kvismare Fågelstation).

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*

Två fynd är en normal årsutdelning för busksångare i Närke. Dessutom har ytterligare tre exemplar rapporterats, men inga skriftliga rapporter har inkommit på dessa fynd och de har därför underkänts. Fågeln i Åbyparken försvann efter den 11.6, men återupptäcktes den 27.6 vid Hästhagens IP, på andra sidan Svartån.

Fynd: 1 ex spel/sång Råsta, Stora Mellösa, 7-16.6 (*Leif Sildén, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex spel/sång Åbyparken och Hästhagens IP, Örebro,, 8.6-4.7 (*Ove Eriksson, Ola Erlandsson m.fl.).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Inventeringar i Oset-Rynningeviken resulterade i 28 revirhävande hanar i området, vilket är en liten minskning jämfört med 2008 men fortfarande en hög siffra. Fördelningen är 18 sjungande i Oset och 10 i Rynningeviken. De flesta kärrsångarna brukar hålla till på Snötippet och vid Cementtrännen, men detta i område har markarbeten gjorts under vintern och nästan all vegetation är borttagen. Frågan är vart hanarna som brukar husera där tar vägen 2010? Från Kvismare-området rapporteras 20 sjungande hanar och från Tysslinge-området 8 sjungande hanar. Utöver dessa områden har sammanlagt rapporterats ca 67 sjungande hanar, vilket ger ett sammanlagt resultat om ca 123 sjungande hanar i landskapet. Det högsta antal som konstaterats på länge!

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Fyra fynd i oktober månad är anmärkningsvärt, särskilt så sent som tionde respektive tolfte oktober. Oktoberfynd görs långtifrån årligen i våra trakter, men med mildare höstar kan det säkerligen bli vanligare framöver.

Noterbart: 1 ex märkt Venastugan, Rynningeviken, 1.10

Buskskvätta. Foto: Magnus Friberg

(Lennart Eriksson, Leif Sandgren). 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken, 8.10 (Lennart Eriksson, Leif Sandgren). 1 ex Ormesta holme, Oset, 10.10 (Johan Åhlén). 1 ex Åssön 12.10 (Jan Rees, Nina Rees).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Från Oset-Rynningeviken rapporterar Märkplats Venan om sju revirhävande hanar, minst åtta honor och lika många lyckade häckningar. Resultatet är det samma som 2008 och med nuvarande betning och hävd av reservatet finns det kanske inte plats för fler. Från Kvismaren är rapporteringen sämre än på senare år och endast 7-8 hanar och en häckning har rapporterats. Från Segersjöområdet rapporteras om åtta hanar och ca fem honor, vilket är i nivå med föregående år. Förutom ovanstående kärnområden har två sjungande hanar rapporterats från Hästhagsviken, Katrinelund, och från Boglundssängen, Hjälmarsberg, Frösshammarsviken och Björka lertag har enstaka hanar rapporterats. En sammanvägd bedömning ger ett resultat om ca 28 sjungande hanar, vilket är ca sex färre än föregående år. Som vanligt är dock situationen svår att bedöma när rapporteringen verkar vara bristfällig från Kvismaren. Årets första fågel dök upp den 29 april vid Ladviken, Oset.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Efter ett års frånvaro av arten gjorde så i år ett fynd i augusti månad. Ett typiskt höstfynd för vårt område, om än något tidigt.

1 fynd: 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken, 8.8 (Lennart Eriksson, Johan Åhlén m.fl.).

Taigasångare *Phylloscopus inornatus*

Närkes efterlängtnade förstafynd av taigasångare gjordes den sista september på Ässön! Fågeln ringmärktes och sågs även kort i fält efter att den hade släppts. Vågar vi hoppas på att en något mer stationär individ dyker upp nästa höst?

1 fynd: 1 1K ringm Ässön 30.9 (Jan Rees, Nina Rees m.fl.).

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*

Första vårfyndet av grönsångare gjordes redan den 16 april. De första grönsångarna brukar normalt noteras kring den 25 april.

Noterbart: 1 ex spel/sång Markasjön, Almby, 16.4 (Håkan Johansson).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Totalt gjordes elva fynd under perioden från 15 maj till och med juli månad, vilket är två fler än föregående år. Under 2000-talet har antalet fynd under häckningstid ökat och det är väl bara en tidsfråga innan häckning konstateras. Årets första fåglar dök upp den 4 april och årets sista fynd gjordes så sent som den 3 november.

Fynd: 1 ex spel/sång Gamla tippen, Oset 5.4-4.7 (Anders Eng m.fl.). 1 ex permanent revir Glomman, Örebro, 14.5-19.6 (Bo Ståhl). 1 ex spel/sång Breslätt, Östansjö 19-21.5 (Sven-Åke Josefsson, Tage Carlsson). 1 ex spel/sång Olles hage, Asker, 24.5 (Jan Gunnarsson). 1 ex spel/sång Lövholmen, Kvismaren, 25.5 (Jan Rees). 1 ex spel/sång Rosta, Örebro, 10.6 (Joakim Johansson). 1 ex spel/sång Hammar 16.6 (Frank Tholfsson). 1 ex spel/sång Torpet Fridhem, Hardemo, 19.6 (Fredrik Enoksson). 1 ex spel/sång Ingvaldstorp 21.6 (Peter Gustafson). 1 ex spel/sång Telludden 7.7 (Håkan Rotquist). 1 ex spel/sång Atlasruta 10F6b 8.7 (Michael Andersson).

Noterbart: 1 ex Åslaholmen, Kvismaren 3.11 (Per Tufvesson).

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Årets första lövsångare dök upp redan den 11 april, vilket är rejält tidigare än normalt. De första lövsångarna brukar anlända mellan den 15 och 20 april. I södra Sverige gjordes många fynd av tidiga lövsångare våren 2009 p.g.a. ett högtryck som gav varmt och soligt väder.

Noterbart: 1 ex spel/sång Solberga, Kilsmo, 11.4 (Stig Enetjärn).

Grå flugsnappare *Muscicapa striata*

Ett riktigt tidigt fynd gjordes av grå flugsnappare redan i slutet av april. De första individerna brukar

normalt dyka upp kring 5-10 maj. Årets fynd sammanfaller med tidiga fynd på andra platser i södra Sverige.

Noterbart: 1 ex Solberga 29.4 (Lennart Ahlen).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Totalt åtta fynd är i nivå med föregående år och får anses vara en god utdelning. Märkligt nog inga observationer från den annars så säkra lokalen Herrfallsäng. Det mest intressanta fyndet ur häckningssynpunkt är fåglarna vid Sommarro där en hona och en 2K hane sågs med en tids mellanrum. Den ringmärkta fågeln på Venan var en ny märkat för stationen.

8 fynd: 1 2K honförmig Venastugan, Rynningeviken, 29.5 (Leif Sandgren m.fl.). 1 ad hona 31.5 Sommarro, Örebro, (Bo Ståhl) och 1 2K hane spel/sång Sommarro, Örebro, 6.6 (Björn Lorin). 1 2K hane spel/sång Latorpsångarna, Latorpsbruk, 13-19.6 (Toni Berglund m.fl.). 1 ad hane spel/sång Solberga 27-28.6 (Lennart Ahlen). 1 ad hane Skävesundsviken 17.7 (Ronnie Lindqvist). 1 ex Blåklintstigen 2, Örebro, 24.8 (Lennart Eriksson). 1 ex Uggelboda, Stortorp, 13.9 (Ola Strand).

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

Årets första svartvita flugsnappare dök upp redan den 13 april, vilket är extremt tidigt för våra bredgrader. Normalt brukar de första fåglarna dyka upp mellan den 20 och 25 april.

Noterbart: 1 ex spel/sång Hjälmarsberg 13.4 (Åke Pettersson).

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Närkes andra fynd av arten! Den skriftliga rapporten kom på något sätt bort i hanteringen men fågeln har nu i efterhand rapporterats igen och godkänts. Hördes sjunga och sågs strax utanför Garphyttans nationalpark under en timmes tid och eftersöktes därefter utan att hittas. Med tanke på artens utveckling i landet så bör fler fynd dyka upp framöver. Ut och leta på lämpliga platser!
Tillägg 2005: 1 fynd: 1 ex spel/sång Svenshyttan, Garphyttans nationalpark, 6.5 (*Toni Berglund).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Fynd under häckningstid har gjorts på följande lokaler: Kvismaren (flera platser), Oset, Rynningeviken, Segersjö, Tysslingen, Vibysjön och Björka lertag. Tyvärr har få fynd gjorts av ungfågelflockar, endast från lokalerna Kvismaren, Segersjö och Oset finns rapporter om ungfåglar, dock inte fler än 5 exemplar på någon av lokalerna. En uppskattning av

beståndet är som vanligt svår att göra, men med tanke på de få observationerna av ungfåglar verkar det som att häckningsresultatet för 2009 kan ha varit sämre än normalt. Antalet vinterfynd är som 2008 relativt många, sannolikt mest beroende på en ökad skådaraktivitet. Nedan redovisas maxantalet på de lokaler varifrån rapporter inkommit under vintern.

Vinter: 10 ex Nyängen, Kvismaren 1.1-21.2 (Magnus Friberg m.fl.). 4 ex Norra tornet, Tysslingen, 2-25.1 (Lennart Eriksson m.fl.). 5 ex Åslasjön, Kvismaren, 15-29.1 (Bo Runesson m.fl.). 2 ex Björka lertag 31.1-12.2 (Tage Carlsson m.fl.). 2 ex Segersjövikens, Segersjö, 12-20.12 (Anders Jacobsson m.fl.). 4 ex Åslasjön, Kvismaren, 13-14.12 (Anders Jacobsson m.fl.). 5 ex Hästhagsviken, Hjälmaren, Nr 13.12 (Leif Sildén). 2 ex Nyängen, Kvismaren, 14-26.12 (Albin Lundkvist m.fl.).

Pungmes *Remiz pendulinus*

Märkplats Venan rapporterar följande: Förhoppningsvis ser vi nu en vändning uppåt för pungmesen igen även om häckningsresultatet fortfarande är dåligt. Under året besöktes Oset-Rynningeviken av fyra olika hannar och tre honor vilket resulterade i fem häckningsförsök i de totalt nio påbörjade bobyggen som hittades. Av dessa lyckades bara en kull att bli flygga i Oset och trots att dessa bon är nästan omöjliga att hitta när väl löven slagit ut så rövas en hel del av dem av än så länge okända predatorer. Vid Kvismaren fanns två olika hanar som byggde varsitt bo. Dessa ringmärktes och tecken på att en hona varit närvarande i området kunde ses men ingen lyckad eller ens påbörjad häckning kunde konstateras. Det ena boet blåste ner och det andra togs till slut över av humlor. En intressant kontroll gjordes dessutom vid ringmärkning vid Stentornet, Rynningeviken, den 25 augusti då en 2K+ hane ringmärkt i Krankesjön den 22 april 2009 fångades. Fågeln var dessutom färg-

Rösångare. Foto: Anders Jonsson

märkt (Leif Sandgren). Förutom fåglarna vid Oset-Rynningeviken och Kvismaren sågs en individ vid Segersjö dammar, Segersjö 10 april (Lage Johnson).

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Fyra fynd av fem individer är något fler än normalt av denna vackert flöjtande fågel. Två fåglar höll till i en dunge vid Ormesta sjöland den 31 maj och en av fåglarna stannade ända till den 5 juni. Det är andra året i rad vi föräras en långstannare och denna individ hade dessutom den goda smaken att bänka sig på en lättillgänglig lokal! De övriga fynden är typiska ströobsar av kringdragande individer.

Fynd: 1 2K hane och 1 3K+ hane spel/sång Ormesta sjöland 31.5 och 1 hane kvar till 5.6 (Ola Strand, Leif Carlsson m.fl.). 1 ex spel/sång Bäcketorp 6.6 (Kjell o. Birgitta Helgesson). 1 ad hane Nordsjöbryggan, Kvarntorpshögen, 15.6 (Jonas Möller). 1 ex spel/sång Glashytteudden, Ekeby-Almby, 8.7 (Håkan Nicander).

Varfågel *Lanius excubitor*

Observationer av varfågel under sommaren hör inte till vanligheterna, men 2009 gjordes två observationer i augusti månad. Kan häckningsförsök ha gjorts?

Fynd: 1 hane Öja 1.8 (Sven-Åke Josefsson). 2 ex Sankängen, Vibysjön 13.8 (Sven-Åke Josefsson).

Rödhuwad törnskata *Lanius senator*

En av årets ordentliga skrällar i Närke och första fyndet i landskapet! Fågeln upptäcktes den 29.9, men sågs då endast kort och blev säkert artbestämd först dagen därpå när den även ringmärktes. Glädjande nog blev fågeln en långstannare som förgyllde tillvaron för många tillresta fågelskådare från när och fjärran. Fågeln sågs fram till den 1 november och frågan är om den även slutade sina dagar på lokalen. Ett väderomslag med snöfall kort därefter omöjliggjorde nämligen fortsatt födosök efter de larver som den dittills livnärt sig på.

Fynd: 1 IK Venastugan, Rynningeviken 29.9-1.11 (*Lennart Eriksson m.fl.).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Tyvärr ingen konstaterad häckning i år, men i likhet med 2008 ändå gott om rapporter under häckningstid. Frågan är hur väl fynden speglar förekomsten, för hur många skådare rör sig i lämpliga häckningsområden under senvår och sommar?

Fynd under häckningstid (1.4-30.6): 1 ex Lindhult, Östansjö, 2.4 (Sven-Åke Josefsson). 1 ex Bruna Bergen, Breven/Kilsområdet, 19.4 (Anders Jacobsson). 1 ex Spökkullen, Fjugesta, 27.4 (Erik F Nordberg). 2 i par upprörd, varnande Lindhult, Östansjö, 6.5 (Sven-Åke Josefsson). 1 ex Hjälmarsberg 31.5 (Leif Carlsson). 1 ex Södra Glottra 17.6 (Tord Larsson). 1 ex Högsjön, kolonin, Arboga sn 19.6 (Seppo Leppälampi). 1 ex Telludden 26.6 (Håkan Rotquist). 1 ex Fabbetorp, Pålshöda, 28.6 (Johan Åhlén). 1 ex Slättåsen, Nysund Nrk, 29.6 (Lars Brolund). 1 ex Vintrosa 30.6 (Jörgen Olsson).

Råka *Corvus frugilegus*

Något fler vinterfynd än föregående år om februarifynden ska beaktas, men de kan även sägas vara tidiga vårfynd. Inga fynd under sommartid gjordes i år.

Vinter: 1 ex Viabron, Kvismaren 18.1 (Ove Pettersson). 1 ad Åsbro 23.1 (Per Wedholm). 1 2K Södra tornet, Tysslingen, 29.1 (Ola Åhlén). 1 ex str NO Iboholmsåns utlopp 28.2 (Per Karlsson Linderum). 3 ex Bondevrak, Segersjö, 28.2 (Rune Eriksson m.fl.). 5 ex str NO Finnhammaren, Biskopsvrak, 28.2 (Lage Johnson).

Stare *Sturnus vulgaris*

Något fler vinterfynd än vanligt i januari och februari, sannolikt beroende på den snöfattiga vintern. Under hösten ägde en invasion av starar och trastar rum i stora delar av Sverige och antalet fynd i Närke i december överstiger sannolikt alla

tidigare rekord. För december listas därför endast höga antal nedan.

Vinter: 1 ex Ekbacken, Oset, 27.1 (Ola Åhlén, Ove Persson m.fl.). 2 ex Näsby gård och Nynäs, Kvismaren, 15-20.2 (Ove Pettersson, Lars Karlsson m.fl.). 1 ex Oset 26-27.2 (Bengt Jalsborn m.fl.). 4 ex Sankängen, Vibysjön, 27.2 (Tage Carlsson, Sven-Åke Josefsson). 2 ex Hammars gård, Kvismaren, 28.2 (Albin Lundkvist m.fl.). 10 ex Grodgölen, Rynningeviken, 28.2 (Leif Sandgren). 1 ex Bondevrak, Segersjö, 28.2 (Rune Eriksson m.fl.). 7 ex Tornet (Svartån), Oset, 28.2 (Kent Larsson).

Höga antal i december: 250 ex Norrbyås, Kvismaren 2.12 (Ola Strand). 220 ex Bondevrak, Segersjö, 2.12 (Lage Johnson). 350 ex Rysjön, Kvismaren, 2.12 (Michael Andersson). 150 ex Näsby gård, Ekeby, 29.12 (Johan Åhlén).

Ob. bo-/bergfink *Fringilla sp.*

Som förra året väljer vi att redovisa de bästa sträckdagarna med hopp om att det leder till en ökad rapportering av sträckande fåglar. Ässön och Venastugan är båda utmärkta sträcklokaler som fler borde besöka under sträcktid.

Större antal: 1500 ex str Ässön 6.9 (Leif Sildén m.fl.). 3700 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 20.9 (Ola Erlandsson). 4009 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 26.9 (Ola Erlandsson m.fl.). 6500 ex str Ässön 3.10 (Leif Sildén m.fl.).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Decemberfynd görs sällan på våra breddgrader, men så skedde i år - troligen p.g.a. en vädermässigt relativt mild novembermånad.

Noterbart: 1 IK Hammarmaden, Kvismaren 5.12 (Anders Kronhamn, Åke Lorin).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Även i år gjordes relativt många vinterfynd. Under våren sågs en del småflockar men inga flockar över 50 ex noterades.

Vinter: 2 ex Vranalogen, Kvismaren, 5.1 (Magnus Friberg). 15 ex Vranalogen, Kvismaren, 6.1 (Anders Jacobsson). 40 ex Råstasjön, Kvismaren, 17.1 (Anders Karlsson). 8 ex Björka lertag 22.1 (Jonas Engzell). 1 ex Utsiktsgatan, Östansjö, 24.1 (Sven-Åke Josefsson). 8 ex Smedstorp, Kumla, 22.2 (Fredrik Askhem). 10 ex Ängsholmen, Tysslingen, 3.12 (Kent Haltunen).

Brunsiska *Carduelis flammea cabaret*

Under 2009 endast tre inrapporterade individer vilket sannolikt beror på att inte särskilt många skådare lägger tid på att leta i siskflockarna. Inget av fynden indikerar häckning.

Fynd: 2 ex Uggebodavägen, Stortorp, 19.1 (Ola Strand). 1 ex Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan 24.3 (Benny Fredriksson, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex Romarebäcken, Hållabrottet, 31.12 (Håkan Persson).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Sammanlagt ett knappt trettio tal individer är inrapporterade vilket är ett bra resultat. Fynden är relativt i spridda över landskapet och många av fåglarna är observerade vid fågelbord. Observationerna är jämnt fördelade över januari till mars samt ett decemberfynd. Nedan redovisas fynd av två exemplar eller fler samt decemberfyndet.

Noterbart: 2 ad hane och 1 2K+ honf Babelsvägen 2, Sköllersta, under perioden 18.1-15.2 (Per Karlsson Lindrum). 1 ad hane Skiftesvägen 3A, Örebro, 8.2 (Johan Åhlén m.fl.). 2 2K Skiftesvägen 3A, Örebro, 14.2 (Johan Åhlén). 2 ex Utsiktsgatan, Östansjö, 18.2 (Sven-Åke Josefsson). Som mest 4 ex stationär Viiby Krog E20, Vretstorp, 1-8.3 (Kent Larsson, Sven-Åke Josefsson m.fl.). 2 ex Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 24.3 (Benny Fredriksson). 1 2K+ hane Sörbyvägen 19, Sörbyskogen, 28.12 (Albin Lundkvist).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Tio fynd av 15 ex är nästan exakt samma resultat som för 2008 (nio fynd av 16 ex), och ett bra resultat. Vi är inte bortskämda med tvåsiffriga antal av bändelkorsnäbb, men även 2009 bjöd alltså på en liten invasion.

10 fynd: 1 ad hane Bondevrak, Segersjö, 15.8 (Lage Johnson). 2 ex Uggelboda, Stortorp, 3.9 (Ola Strand). 2 ex Måckatjärnen, Villingsbergs Skjutfält, 10.9 (Bernt Jerlström). 2 ex Örebro 19.9 (Joakim Johansson). 1 ex Hjortkvarn 23.9 (Patrik Bergdahl). 2 ex str O Glomman, Örebro 23.9 (Bo Ståhl). 1 ex Raststugan Hälsingland, Tysslingen, 24.9 (Lars Lundstedt). 1 ex Venastugan, Rynningeviken, 3.10 (Glenn Cornland, Micke Nederman). 2 ex Ormkärrsplattformen, Kvismaren, 1.11 (Matthis Kaby, Ulrika Kaby). 1 ex Orrkilen, Kägla-området, 9.11 (Bo Runesson).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

En mindre invasion av större korsnäbb skedde under året. Sammanlagt har ca 90 rapporter om ungefär 275 ex inkommit. Rapporterna är väl spridda över landskapet och bara någon enstaka rapport indikerar häckning. Från slutet av maj påbörjades ett tydligt sydvästriktat sträck som pågick fram till skiftet oktober/november.

Större antal: 27 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 17.10 (Ola Erlandsson).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Liksom förra året dök årets första rosenfink upp den 14 maj, men i år var lokalen Husön, Kvismaren, (Elisabeth Svensson). Antalet rapporterade sjungande hanar uppgår till ca 45 stycken, vilket är endast ett exemplar färre än 2008.

Tallbit *Pinicola enucleator*

Sammanlagt åtta fynd av 45 ex gjordes under året, vilket får sägas vara en god utdelning för ett år utan större invasionsrörelser. Fynden är väl spridda över landskapet och tyvärr utan några publikfriande individer.

8 fynd: 10 ex Solglinten, Solberga, 10.4 (Lennart Ahlen). 12 ad Lill-trysslingen, Svartå, 10.9 (Lennart Ahlen). 3 ex str SV Västra Vintergatan 45, Örebro, 25.9 (Ola Erlandsson). 2 ex Råby, Stora Mellösa 19.10 (Anders Karlsson). 2 ad Solberga 1.12 (Lennart Ahlen). 11 ex Villingsbergs Skjutfält 12.12 (Anders Jonsson). 4 ex Gilsåsen, Villingsbergs Skjutfält, 13.12 (Helny Olsson). 1 hane Brevens bruk 31.12 (Magnus Friberg, Ola Erlandsson).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

En mycket medioker utdelning jämfört med fjolåret som bjöd på mer än 100 ex. Årets fyndantal är under det normala och samtliga fynd listas nedan.

Fynd: 2 ex Killingemaden, Kvismaren, 25.3 (Ola Strand). 1 honf Oset 3.4 (Owe Persson). Som mest 3 ex Nynäs åkrar, Kvismaren, 15-27.4 (Bernt Bergström m.fl.). 1 ex Ruinen, Tysslingen, 17.4 (Ola Åhlén). 1 ex str N Oset 18.4 (Owe Persson). 1 ex Västra kröken, Kvismaren, 23.8 (Åke Pettersson). 1 ex Tvärvägen, Oset, 13.9 (Johan Oscarsson). Som mest 4 ex Blacksta, Tysslingen, 16-17.9 (Benny Fredriksson, Helny Olsson). 1 ex Västra rakan, Kvismaren, 20.9 (Johan Åhlén m.fl.). 1 ex Raststugan Hälsingland, Tysslingen, 24.9 (Lars Lundstedt).

Snöspurv *Plectrophenax nivalis*

Ett relativt gott år för snöspurv med många observationer av småflockar på olika lokaler. Årets största flock uppgick till ca 250 ex och uppehöll sig vid Husön, Kvismaren. Under mars månad höll som mest 150 ex till vid Västra rakan, och den sista observationen av en större flock gjordes där så sent som den 10 april, vilket för övrigt också var sista vårobservationen av arten i landskapet. Första höstobservationen gjordes redan den 21 september vilket är tidigare än normalt.

Noterbart: 70 ex Nyängen, Kvismaren, 3.1 (Ola Erlandsson m.fl.). 150 ex Västra rakan, Kvismaren, 14.3 (Lage Johnson). 250 ex Husön, Kvismaren, 29.3 (Ove Pettersson). 50 ex Västra rakan, Kvismaren, 10.4 (Owe Persson). 1 ex rast Boglundsängen 21.9 (Bernt Bergström).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

I Kvismare-området från Ängfallet i väster till Lindåsbacken i öster noterades 9 sjungande hanar och 2 honor i maj månad (Kvismare Fågelstation). Vid Ökna/Ökna utmarker i nordvästra Kvismare-området noterades i början av juni 3 sjungande hanar och 1 hona (Bo Runesson). Med den sjungande hanen vid Fiskinge strandskog ger den samman-

lagda rapporteringen från Kvismaren 13 sjungande hanar och 3 honor samt en konstaterad häckning vid Sörön där ett par sågs med föda i näbben till ungar. Några ungar sågs aldrig och slutresultatet är därmed okänt. I landskapet som helhet noterades 17 sjungande hanar, vilket är en glädjande ökning jämfört med de senaste åren då slutsumman stannat kring 10 sjungande fåglar per år. Med vårens goda utdelning känns det en smula märkligt att inga höstfynd gjordes av sträckande fåglar. **Fynd utanför kärnområdet samt häckningsobservation:** 1 ex spel/sång Svalnäs, Tysslingen, 4.5 (Toni Berglund). 1 ex

spel/sång Fiskinge strandskog, Kvismaren, 8.5 (Alf Karlsson, Margareta Karlsson). 1 ex spel/sång Ekbacken, Oset, 18.5 (Owe Persson). 1 ex spel/sång Sköllersta prästäng, Sköllersta, 31.5 (Magnus Friberg). 2 i par föda åt ungar Kvismaren 10.6 (Bo Runesson, Karin Callmer). 1 ex spel/sång Torp, Hardemo, 20.6 (Arvo Harjula).

Sävspurv *Emberiza schoeniclus*

Återigen ett magert år vad gäller vinterfynd, endast ett fynd i januari respektive december är inte mycket.

Vinter: 1 ex Gubbhyllan, Oset, 9.1 (Kjell Brandin). 1 ex Åslasjön, Kvismaren, 13.12 (Anders Jacobsson). ◀

Gjusarna i Sottern

Stig Enetjärn

Fiskgjuse med fångst. Foto: Per Wedholm

I Fåglar i Närke nr 4 -98 skrev jag en artikel om Sotterns gjusar. Vid den tiden var situationen ljus för arten. För drygt 10 år sedan började havsörnen vid sjön. Häckningen fortfar och örnarna har fyra bon de alternerar mellan. Bona ligger i gjusarnas kärnområde. Därifrån har örnarna bra koll på gjusarna, då dessa tar fisk. Örnarna har funnit ett bra och enkelt sätt att skaffa mat genom att tvinga gjusarna att släppa den fisk de fångat.

En trolig följd av örnarnas predation är gju-

sarnas minskning. 2001 fanns 10 häckningar med 20 ungar. Sedan är det en fallande skala. 2008 fanns blott två bon och 2009 fyra. Jag är övertygad om att örnarnas ständiga störning är orsaken till gjusarnas nedgång. Ganska många gjusar finns kvar i sjön men utan att gå till häckning. Inte heller har nya häckningar skett i omgivande skogsområden, vilket man kunde vänta. Jag räknar lommar i ett antal

skogssjöar och har bra koll om gjusar skulle finnas där. Dit kunde de störda flytta men så har inte skett.

En skarvkoloni är under ”uppbyggnad” i Sotterns reservat, och där finns kanske en kommande matreserv för örnarna och kanske detta kan ge gjusarna mera ro. Det blir intressant att följa. Jag har sett örnar ta ungar i skarvkolonier i Sjösaviken öster om Nyköping. Detta skedde vid flera tillfällen. ◀

OBSat i Närke marker perioden mars - maj 2010

Hans Waern

Ett godtyckligt urval av noteringar från Närkesvarar'n och rapportsystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför ej citeras i andra alster om fåglar i Närke.

Så har då ännu en vår passerat och det har blivit försommar. En intensiv vår med en hel del rariteter i Närke. Inte många marsobservationer då snön låg länge i tjocka lager. De stora snömängderna gav mängder av översvämmade åkrar på olika håll

Andfåglar - flamingoer

Ingen undgick väl de stora mängderna med **mindre sångsvan** vid Kilsgrådsåkrarna mellan den 2 april och 13 april, med som mest 103 ex den 8. Enstaka mindre sångsvanar även sedda vid Rännestamaden, Tysslingen, under den stora sångsvanrasen. Största antalet **sångsvanar** den 8 april med 3 336 ex i Rännesta. **Spetsbergsgås** har i vanlig ordning setts i landskapet under våren. Största antalet vid Kvismaren den 12 april med 220 ex vid Nynäs åkrar. Största flocken vid Tysslingen den 25 april med 55 ex vid Gymninge. **Bläsgås** har även varit rätt talrik. Största flocken vid Tysslingen den 25 april med 160 ex vid Gymninge och runt om i Kvismaren, 80 ex den 11 april. En **snögås** sågs den 29 april vid Hammarmaden, Kvismaren. Prutgås har setts vid 2 tillfällen nere vid Klåvudden, Vättern. Den 19 maj med 4 ex och den 30 maj med 6 ex förbiflygande. Två **gravänder** sågs 1 april vid ett översvämmat fält vid Gällersta. Mellan 5 och 7 april blev arten sedd vid Rännestamaden, Tysslingen. 3 ex vid Silvernåset 25 april, ett ex vid södra tornet Tysslingen, 1 maj, 4 ex vid Rysjön, Kvismaren den 3 maj, 3 ex Klåvudden 10 maj, 3 ex Blackstaåns mynning, Tysslingen, 18 maj och slutligen 1 ex Rysjön, Kvismaren, 23 maj. En **amerikansk kricka** sågs vid södra tornet Tysslingen mellan 18 och 20 april. Den 24 sedd vid Blackstaåns mynning. Mellan 26 april och 4 maj sedd vid Sankängen, Vibysjön. Parkrymningen **mandarinand** sågs den 22 april vid reningsverksdammen i Kumla och den 23 vid Örebro sluss. **Svärta** och **sjöorre** regelbundet sedd från den 25 april perio-

den ut vid de olika Vätternlokalerna. Största flocken med svärta, 150 ex, den 6 maj vid Klåvudden. Största sjöorreflocken, 93 ex, den 24 maj. Vid Rysjön, Kvismaren är 2 sjöorrar sedda den 14 april. Även noterad vid Vårbo vid Skagern vid ett flertal tillfällen under perioden. Ett ex vid Oset den 19-20 april. **Alfågel** är rapporterad den 2 maj med 1 ex vid Klåvudden. Samma dag vid Nydalen, 13 ex. En alfågel även den 10 maj och 2 ex den 11 maj vid Klåvudden. **Ejder** regelbundet observerad vid Vätternlokalerna Klåvudden, Nydalen och Silvernåset mellan 18 april och 21 maj. En **bergand** vid Kvismaren den 6 april. Ett ex Rysjön den 25 april. Nere vid Klåvudden observerad med 2 ex 26 april, 4 ex 2, 4 och 10 maj. En **ägrethäger** sågs 29 april vid Killingemaden, Kvismaren. En **vit stork** sågs vid Södra Lunger den 29-30 april. Vid Ljungstorp, Mullhyttan, sedd den 1 maj. Ett ex vid Fall, Pålshoda, den 4 maj. **Mindre sumphöna** hördes vid Nyängen och Löten, Kvismaren, 16-19 maj. Även rapporterad den 28 maj vid Åslaholmen, Kvismaren. **Kornknarr** har spelat vid Husön, Kvismaren, från den 20 maj perioden ut. Ett ex vid Segersjödammar 22 och 29 maj och ett ex i Stora Mellösa 23 och 27 maj. Ett ex i Frötuna 29 maj och ett ex Sköllersta 29 maj. Slutligen ett ex Stora Väsby, Kräcklinge, den 31 maj.

Rovfåglar - vadare

Den satellitmärkta **större skrikörnen** Tönn passerade Närke den 23 maj i Askersund. **Brun glada** är rapporterad ifrån Södra tornet, Tysslingen, den 4 april. Ett ex noterat vid olika Kvismarlokalerna den 9 maj och ett ex den 16 maj ifrån Tomta utanför Hallsberg. Även sedd den 17 maj vid Axbergs kyrka. Vid Kvismaren rapporterad den 17 maj från Fiskingemaden och 20 maj vid Lövhölen. **Röd glada** är sedd vid Bondevrak 1 april, ett ex Lekhult 3 april, ett ex vid Slyte 5 april, ett ex Västra

rakan, Kvismaren, 10 april, ett ex Axsjö, Askersund 6 maj och ett ex Hammarmaden Kvismaren, 29 maj. Ett par **ängshök** dök upp den 11 maj vid Hammarmaden, Kvismaren och stannade perioden ut. Förhoppningsvis blir det häckning. **Pilgrimsfalk** regelbundet observerad under perioden vid Kvismaren och Tysslingen. Rödspov sedd med 1 ex vid Hammarmaden Kvismaren, 27 april - 5 maj, ett ex Södra tornet, Tysslingen, 1 maj och ett ex vid de översvämmande fälten vid Bärsta åkrar mellan 3 och 9 maj. **Myrspov** observerad den 14 maj med 180 ex Bärsta åkrar vid Kvismaren och 110 ex Almbyängen, Oset. **Dubbelbeckasin** är observerad vid Västra kröken, Kvismaren 13-14 maj och vid Rånnestamaden, Tysslingen, spridda kvälar mellan 5 och 17 maj. Vid Svalnäsadens vindskydd, Tysslingen, noterad den 14 maj. **Dvärgbeckasin** har noterats vid Hammarmaden, Kvismaren från 24 april till 11 maj, i Lötén från 25 april - 6 maj, vid Rånnestamaden, Tysslingen, från 28 april till 9 maj, vid Egersta 2 ex den 6 maj. Sankängen. Vibysjön, slog till med en riktig stänkare den 13 maj då Närkes andra fynd av **brednäbbad simsnäppa** gjordes. **Smalnäbbad simsnäppa** är sedd vid Nynäsängen, Kvismaren, den 26-29 maj. Vid Bärsta åkrar den 31 maj. **Myrsnäppa** sedd vid Nynäsängen mellan 23 och 27 maj. En **roskarl** har setts vid Bärsta åkrar, Kvismaren 13-16 maj, ett ex framför Rosenbergsstugan, Oset, 2 maj, 2 ex Rysjön Kvismaren 14 maj, 2 ex Strandpromenaden och ett ex i lagunen, Rynningeviken, 25-27 maj och 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 29 maj.

Labbar - ugglor

Kustlabbar har setts med 1 ex den 6 maj vid Klåvudden, ett ex Nydalen 25 maj och ett ex Klåvudden 26 maj. **Silltrut** regelbundet observerad under perioden vid Kvismaren, Oset och Klåvudden. **Sillgrissla** ses inte ofta i Närke, men den 26 april sågs ett ex vid Klåvudden. **Slaguggla** rapporterad från känd lokal i Sydnärke.

Nattskärnor - trastar

Den första **nattskärnan** dök upp redan 10 maj då ett ex hördes vid Klippan i Åtorpsområdet. Därefter hörd uppifrån Villingsbergs skjutfält och i Brevenområdet från 27 maj och framåt. Regelbundna observationer av **gråspett** har gjorts under mars månad vid Flyhagen, Ånnaboda, Solberga och Arvaby. Sista obsen 3 april vid Arvaby. **Tretåig hackspett**, 1 ex Garphyttans nationalpark 4 mars, ett ex Vargkitteln Frösvidal, 24 april och ett ex 27 april Flintemon, Askersund. En **vittryg-**

gig hackspett sågs i Ormkärret, Kvismaren, den 2 maj. **Skärpiplärka** är sedd vid Björka lertag den 27 mars och 4-5 april, vid södra Tysslingen ett ex 6 april, Hammarkullen, Kvismaren, 1 ex 18 april och slutligen 1 ex Klåvudden 26 april. Den riktiga rariteten **sydnäktergal** upptäcktes vid Gubbhyllan, Kvismaren den 23 maj och stannade perioden ut. Första fyndet i Närke. **Ringtrast** är sedd vid Egersta, Tysslingen, 10-13 april, Odlingen, Garphyttan, 13-14 april, 1 ex i Harge 18 april, 1 ex den 20 april på Kvarntorpshögen och 1 ex vid Brickebacken i Örebro. Den 21 april 1 ex vid Västhaga, Örebro och 1 ex vid Klockhammar. 1 ex vid Hjälmarsberg den 22 april, ett ex Västkärr 23 april, 1 ex Fågelåsen Nysund 26 april - 2 maj och slutligen ett ex vid Solberga 30 april.

Sångare - kardinaler

Vassångare är rapporterad ifrån Västra kröken och Lötén, Kvismaren 28 april - 7 maj, Östra Kvismaren och Åslasjön, 28/4 - perioden ut. Ett ex rapporterad ifrån Blackstaåns mynning, Tysslingen, 15-18 maj. Flodsångare är noterad med ett ex vid Lakdammarna, Rynningeviken 27-31 maj. **Busksångare** har hörts vid vallen intill Lövholmen, Kvismaren, den 19 maj. En **mindre flugsnappare** är sedd någonstans intill Sottern 23 maj, vid stora parkeringen Garphyttans nationalpark 28-31 maj, dessutom ett ex vid Himmer den 29 maj. **Pungmes** har setts fåtaligt i år. Endast en obs vid Källviken, Kvismaren, 29 april och ett ex vid Segersjöviken 16-29 maj. En **bändelkorsnäbb** är rapporterad ifrån Ringaby 13 mars. En **tallbit** sågs vid Egersta, Tysslingen, 27 mars, 1 ex Hemsjön, Villingsbergs skjutfält, 25-26 april. Stora flockar med **snösparv** sågs i slutet av mars, största flocken 200 ex Västra rakan, Kvismaren, 29 mars. **Lappsparv** är sedd vid Blackstaåns mynning, Tysslingen, 21-23 april, 1-5 ex vid Egbyviken Segersjö 24-27 april och ett ex vid Hammarmaden Kvismaren 27 april.

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Gubben tycker till

Det är åter maj och livet borde leka för en i vanliga fall glad fågelskådare som jag. Men icke. Maj är månaden då halva släkten fyller år. Ändlösa sittningar med kaffe och tårta medan resten av skådersverige raskar loss i markerna. Frustrerande var ordet. Då är det lätt att lacka ur och bli en sur gubbe. Och sura gubbar är vad detta kåseri i huvudsak skall handla om. Själv håller man med god hastighet på att ramla in i rollen. Man kanske inte är sur hela tiden. Snarare lite vresig. De yttre tecknen är desto flera. Exempelvis växer allt hår på kroppen så det knakar. Ja, utom på huvudet förstås. Där håller svålen sakta men säkert att tränga upp genom kalufsen. Jag som ungdomligt oförstånd alltid sagt: – Den dag jag får en helikopterplatta rakar jag bort alltihop. Dessa ord glömmar inte sönerna utan undrar ett par gånger om dagen när jag skall bli Peter Pralin? Så yngre män: - Lyssna på dessa visdomsord. Var ytterst försiktigt med vad du säger till dina barn! Ja, det gäller naturligtvis även eventuell hustru. Saker och ting har en osviklig förmåga att poppa upp när man minst anar det. Enklarest är att helt enkelt vara så tyst som möjligt. *Att tala är silver. Att titta är guld.* Som min gamle far försökte lära mig. Detta ordspråk är helt obekant för min kära maka, kan jag bara inflika. Hon talar i det närmaste konstant från det hon vaknar till det är dags för nattkvist. Undra på att man tycker om att sova. På tal om hårväxt förresten. Undrar om någon forskat om att det eventuellt kan vara så att all näring som gått till håret på knoppen i stället samlas upp längre ned i ansiktet. Ögonbryn, skägg, näs & örnhår växer som det vore penslat med brunnen hästgödsel.

Glömmar man att titta sig i spegeln några dagar så möts man av enorma buskmarker. Ur öron och näsa sticker det ut stora kvastar som inte helt utesluter en törnsångarhäckning. I högra ögonbrynet kan det bo en törnskata. Det är väl inte konstigt att man hälskar till när det skall vara på det här viset?

Under min tid som trädgårdskosmetolog träffade jag en förmiddag en ovanligt sur gubbe. Jag stod med en bensindriven häcksax och klippte lite buskar i all enkelhet. En äldre man stannade till. För en utomstående kunde det se ut som han stod och beundrade min flyhäfta och skickliga framfart med saxen. Efter en stund kände jag mig lätt generad och tänkte att jag får stanna till och få lite välförtjänt beröm. Jag stannade sågen och knäppte med en van rörelse av hörselkåporna. Nu var det bara att håva in! Först tittade han tyst på buskarna i tio sekunder. Sedan sa han: – Är det du som klippt alla buskarna här? Jag riktigt såg hur berömmet dallrade på hans underläpp. – Ja, det är det allt! Svarade jag stolt. Det blev tyst ytterligare tio sekunder. – Det var nog det sämsta jag sett! Sedan vände han på klacken och gick. Kvar stod jag som ett fån och försökte få upp hakan från marken. Först när han hunnit några hundra meter kom ilskan. Förb--gubbj-vel! Efteråt tog jag dit alla arbetskamrater och visade upp häcken och berättade hur djupt och orättvist kränkt jag blivit. De ruska-de på huvudet och tyckte gubben varit hemskt oförsämd. Flera kunde också erinra sig att de sett häckar som varit en aning sämre klippta. Ja, i alla var det någon som hade för sig det. Detta var förstås inte så roligt när det hände men har med åren blivit en rätt rolig historia. Samtidigt får man beundra den buttre mannen. Det krävs ju onekligen en viss stake, om uttrycket ursäktas, att göra sig omakett att såga någon jäms med fotknölnarna. Mitt framför ögonen på den samme. Troligen hade han väl fått sig ett riktigt uttag hemma och var tvungen att får ur sig det på någon annan.

En annan surkart poppar upp i minnets labyrinter. Det är en mycket tidig augustimorgon och fyra ungdomar är med cykel på väg från

Ängfallet till Ässön för att ringmärka. Trafiken är ju rätt begränsad kl 04.00 och så var fallet även denna morgon. Så vi cyklade förstås i bredd i det svaga gryningsljuset. På så sätt tog vi upp hela det högra körfältet. En bil närmade sig bakifrån och började tuta i mycket god tid. Är man fjorton år och odödlig flyttar man förstås inte på sig i första taget och hänvisade med några skickliga handrörelser den tutande bilisten till det vänstra körfältet. Denne växlade ned och för fulla segel brakade han förbi oss, fortfarande med mistluren i full gång. Vi fick en skymt av föraren som inte såg ut att sitta och sjunga psalmer direkt. Är man fjorton år och odödlig låter man förstås inte någon uppföra sig på detta vis utan att visa sitt missnöje. Svaret blev ett antal uppsträckta knytnävar och verbala påhopp i falsett om förarens psykiska status. Om det uppsträckta långfingret var uppfunnet då, skall vara osagt. Men om så var fallet är jag säker på att dessa var i luften också. Även om våra målbrotsröster var nog så genomträngande tror jag ändå det var fingrarna/nävarna som fällde avgörandet. Den lilla bilen med den skarpa tutan minskade sin hasighet från 100 till 0 på tio meter. Med tjutande däck sladdade han och stannade tvärs över Hjälmavägen. Dörren slets upp och en två meters man vecklades

ut. Ur en vit ärmlös undertröja stack två håriga armar med tillhörande dasslock till nävar. Överarmarna hade en dimension av normalt grantimmer ungefär. Detta var ett sådant tillfälle där livet plötsligt stannar upp och man befinner sig i en tidlös bubbla. Samtidigt som man försökte kontrollera blåsan fick vi oss en uppsträckning som hette duga. Jag kan inte återge allt han sade utan att ge hr redaktören mera gråa hår. Men att vi var långhåriga kommunistungar och att vi kunde dra till varmare trakter stod fullt klart. Stående i givakt fick vi också veta att lärde vi oss inte att cykla som folk så skulle han själv se till att vi slutade som ålbete i Hjälmaren. Efter någon minut var han klar och vecklade in sig i bilen igen. För sedan iväg med tjutande däck, dock utan att tuta! Fyra inte fullt lika odödliga fjortonåringar stod kvar i givakt ytterliggare några minuter för säkerhets skull. Jag har alltid blivit beskylld för att ha ett dåligt morgonhumör. Men jämfört med denne östernärkingske jätte står jag mig slätt. Träffade för övrigt den morgonilskne mannen på yrkets vägnar många år senare. Han jobbade med slamtömning och allt föll plötsligt på plats. Inte konstigt om man är på dåligt humör med ett sådant skitjobb!

Som jag varit inne på i tidigare kåserier så är de flesta av mina skådarkamrater betydligt

Resultat från tipspromenad

Priserna i tipspromenaden som NOF arrangerade vid Naturens hus under Fågelskådningens dag 9 maj går till följande kunniga kvinnor:

1:a pris, en kikare från Foto-7:an, går till Marga Botersten som hade alla rätt och låg närmast svaret på utslagsfrågan.

2:a pris, ett års fritt medlemskap i NOF, går till Ingeborg Stenström, som också hade alla rätt.

3:e pris, en fin fågelholk, vinner Inger Bergström.

Lycklig förstapristagare Marga Botersten mellan sponserna av priset. Krister Wahman och Jan Wallin. Foto: Therese Uddmyr, Foto-7an.

äldre än mig. Så numera får man umgås rätt intimt med ett helt koppel med mer eller mindre sura gubbar. Detta är ju inte speciellt roligt men något jag tar med jämnmod. Känner att man gör mycket nytta när man kan leda dessa förvirrade herrar på livets krokiga stig.

I jämlikhetens tecken borde det naturligtvis ha varit ett stycke om sura tanter som kantat mitt liv. Tro nu inte för all del att detta är ett utfall av gentlemannen Gustafson. Det är snarare som jag sa till hustrun: – Jag kan ju för farao inte fylla upp hela tidningen med mitt kåseri.

Eder alltid like glade och hyvens
Peter Gustafson ◀

Ny cirkel - Fågelskådning för tjejer

Ny cirkel startade 6 april. Vi träffas lite olika veckodagar, ibland vardagkvällar och ibland helgmornar. Det går bra att hoppa på mitt i cirkeln också. Välkommen!

Kontakta Ami Sundén; amisunden@hotmail.com eller mobil 070-944 73 00 om du är intresserad.

NOF samarbetar med:

Studie
främjandet

www.sfr.se/orebro

OLYMPUS μ-TOUGH-3000

- Vattentät ner till 3 meter
- Stötsäker från fall upp till 1,5 m
- 12 megapixel i upplösning
- 3,6x vidvinkelzoom (28-102 mm)
- 2,7 tumms ljusstark LCD-monitor
- Dubbel bildstabilisator
- 1GB internminne • Manual i kameran

NYHET!
2299:-
eller 261:- i 11 månader

- Inspelning och uppspelning av HD-film
- 19 motivprogram • 2 års garanti
- Touch-kontroll för enkel hantering
- Videoskvens AVI Motion JPEG
- USB-laddning av batteri
- Ingår: Batteri, anslutningskabel, programvara och svensk bruksanvisning

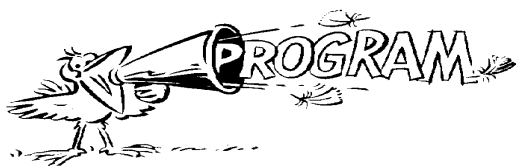

CASIO Exilim EX-H15

- 14,1 megapixel i upplösning
- 10x optisk zoom (24-240 mm)
- 3 tumms TFT LCD-skärm i widescreenformat
- HD-videoinspelning med 1280x720 pixlar
- AV-utgång för att enkelt se bilderna i TV
- Optisk bildstabilisering

- Bildprocessorn bearbetar komplexa bilder mycket snabbt och ger enastående bildkvalitet
- Ingår: 2 års garanti, laddare, batteri, anslutningskabel, programvara och svensk bruksanvisning

FOTO 7 SJUAN
Fotobutiken med personlig service
Engelbrektsgatan 26 Örebro
019-611 64 92

Ungdomsaktiviteter för tjejer och grabbar

Höstterminen 2010

Se vår hemsida: nofnet.se

Gamla och nya medlemmar är välkomna!

Ledare se sid 37!

Exkursioner och resor m m

Tisdag 31 augusti. - Fågelspaning vid Boglundsängen. Hur många doppingungar har det blivit på Boglundsängen den här sommaren och stannar vadarna på höstflytt för att äta upp sig? Bl a dessa frågor söker vi svar på denna kväll när vi vandrar utmed våtmarkerna under ledning av Berit Söderberg och Sune Johansson. Samling vid infarten från västra sidan på Neogatan kl 18.30. (Ingen exkursion vid dåligt väder.)

Onsdag 8 – söndag 12 september. Rovfåglar i Falsterbo. Ska ormörnen komma tillbaka eller blir det något ännu tyngre i år? Vi åker onsdag kväll och kommer hem på söndagen. Första natten i VOF-huset på Getterön och resten av veckan bor vi i stuga på Ljungens Camping i Falsterbo. För prisuppgift och anmälan kontakta Ronnie Lindqvist.

Torsdag 7 – 10 oktober. Öland i oktober. Härlig höstskådning på Sveriges bästa ö? Vi åker tidigt på torsdag morgon och kommer hem sent på söndagen. Vi bor i Erlings stugor i Grönhögen. För prisuppgift och anmälan kontakta Ronnie Lindqvist

Torsdag 21 – söndag 24 oktober. Utlängan i Blekinge. Är ön lika bra på hösten som på våren? Det får de se som följer med. Riktigt rara sibiriska arter har för vana att stanna på öar som den här. Detaljplanerna är inte klara än men kontakta Ronnie Lindqvist för mer information.

Söndag 24 oktober. – Höstvandring till Yxnäset. Tillsammans med Östernärkes Naturvårdsförening promenerar vi längs Hjälmarens södra strand för att spana in and- och rovfåglar, skäggmesar och andra tättingar. Samling vid p-platsen i Bondvrak kl 09.00. Ledare är Gunnar Nilsson, tel. 019-246677. Ta gärna med korv, så grillar vi vid öppen eld.

Vid resor med övernattningar tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till fågelskydd. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till föraren med 6 kr/mil och resenär.

Inomhusmöten 2010

Torsdagen den 16 september kommer Mats Eriksson från Projekt LOM och berättar under rubriken Storlom och smålom - fascination och engagemang i nutid och dåtid.

Torsdagen den 21 oktober berättar naturfotograf Torbjörn Arvidson och berättar under rubriken Naturupplevelser under det gångna året och visar egna bilder.

Torsdagen den 18 november berättar naturfilmaren Ingemar Lind under rubriken Fjällräv. Berättelsen illustreras av bilder och film från en trettioårsperiod.

Inomhusmötena äger rum kl 19.00 i Vasakyrkan, Vasagatan, Örebro

NOF:s försäljningsmaterial

NOF-kåsa, mörkgrön, m. NOF-logga 30 kr
NOF-dekal små 3 kr/st
stora 10 kr/st
Artlista Närke gratis

Vill du handla? Vänd dig till **Bengt Jalsborn**
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro, Tel. 019-12 70 80,
070-113 47 99. E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Småfågelholk 60 kr/st
Uggleholk 250 kr/st
Holkbeställningar: Tage Carlsson tel. 0582-66 00 11.
Porto + frakt tillkommer

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Rapportmottagare:

Lage Johnson, Bondvrak, 715 92 Stora Mellösa,
tel. 019-44 62 83 eller 070-309 00 00
E-post: lage.johnson@ibs.se

Övriga medlemmar: Peter Gustafson,
Anders Kronhamn, Andreas Sandberg och
Johan Åhlén

Osetkommittén

Kommittén för skötsel av naturreservatet Oset-Ryn-
ningeviken. NOF:s representant är:
Leif Sandgren, Tuppa Klaras väg 18, 702 29 Örebro
tel. 019-24 56 11. E-post: leif.sandgren@telia.com

Svansjön Tysslingen

NOF:s representant i stiftelsen:
Helny Olsson, Arvaby, 719 95 Vintrosa, tel 019-29
90 03 eller 070-5762981. E-post: helny@telia.com

NOF:s Ungdomsgrupp

Andreas Tranderyd, Örebro, tel. 073-717 08 52
E-post: andreas.tranderyd@hotmail.com

Albin Lundkvist, Sörbyvägen 19, 702 21 Örebro,
tel. 076-822 12 15,
E-post: jagheteralbin_90@hotmail.com

Ann-Margret Elmroth, Rusthållaregatan 14,
702 83 Örebro, tel. 019-32 01 83, 070-637 15 95,
E-post: elmroth@telia.com

NOF:s föreningslokal

För sammanträden, litteratur, utställningsmaterial,
holkar m m. Källarlokal med ingång gavel på gårds-
sidan. Adress: Hagmarksgatan 9, Örebro.

NOF:s tjejgrupp

Annika Lorin, tel. 019-24 48 46

Fågelakuten

Besvarar frågor om skadade eller tillvaratagna fåg-
lar. Tar hand om skadade fåglar för rehabilitering.
E-post: fagelakuten@telia.com. Se även vår hem-
sida: www.nofnet.se

Fågeldoktor'n

Staffan Ullström, Gällersta PL 20, 705 94 Örebro,
tel. 019-23 92 37

Övriga

Leif Sandgren, Örebro, tel. 019-24 56 11

Tage Carlsson, Vretstorp, tel. 0582-66 00 11

Leif Bertilsson, Fjugesta, tel. 0585-311 46

Ulla Wallin, Frövi, tel. 0581-331 79

Statens vilt

Den som påträffar ett dött djur av nedanstående
arter skall anmäla detta till polisen för vidarebe-
fordran till något av landets större naturhistoriska
museer.

Artlista för fåglar:

Fiskgjuse	Svarttärna
Bivråk	Storkar
Örnar	Rördrom
Glador	Lunnefågel
Kärrhökar	Salskrake
Falkar	Svarthalsad dopping
Tornuggla	Skärfläcka
Hökuggla	Gråspett
Berguv	Vitryggig hackspett
Fjälluggla	Mellanspett
Lappuggla	Kungsfiskare
Slaguggla	Härfågel
Fjällgås	Blåkråka
Skräntärna	Sommargylling

Skjutfältsbesök?

Planerar du utflykt till Kilsbergen och skjutfälten
kan du kolla på webbplats www.skjutfalten.se vilka
dagar dessa är avlysta.

Ringmärkta fåglar

Ringar från döda eller avlästa data från levande
fåglar sänds till:

Naturhistoriska riksmuseet, Ringmärknings-
centralen, Box 50 007, 104 05 Stockholm
tel. 08-5195 40 80. Fax 08-5195 42 44.

Uppge plats, omständigheter som dödsorsak, tid
m m för fyndet.

Rapportera via webb:

<http://www2.nrm.se/rc/rc-formular.html.se>

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet, Börje Karlsson	1
Fågelrapport för Närke 2009, Närkes regionala rapport-kommitté	2, 4-30
Atlasinventeringen, Andes Kronhamn, Ronnie lindqvist och Michael Anderson	3
Osetbron nu invigd	3
Gjusarna i Sottern, Stig Enetjärn	30
OBSat i Närkemarker perioden mars - maj 2010, Hans Waern	31
Krönika, Peter Gustafson	33
Resultat från tipspromenad, Redaktionen	34
Ny cirkel - Fågelskådning för tjejer, Ami Sundén	35
Program	36